ПРОЛЕТАРИ ВСЕХ СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

კომუნისტი

ГАЗЕТИ გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 205 (20546) — სამშაბათი, 5 სექტემბერი, 1989 წელი. — ფასი 3 კაპ.

ᲓᲦᲘᲡ ᲠᲘᲩᲕᲘᲗᲘ

● **ᲛᲪᲘᲠᲔᲠᲘᲪᲮᲝᲕᲐᲜ** პარტიულ ორგანიზაციებში მიმდინარეობს საანგარიშო-საარჩევნო კრებები. ერთ-ერთი ასეთი კრება ჩატარდა კასპის რაიონული საავადმყოფოს პარტჯგუფშიც (**„ᲣᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝᲗ... ᲯᲐᲜᲛᲠᲗᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲡ“**).

● **ᲣᲙᲕᲔ** მასობრივად დაიწყო ხილის კრეფა-დაბინავება, საკავშირო ფონდში გაგზავნა, საკონსერვო ქარხნებში გადასამუშავებლად ჩაბარება, სავაჭრო ქსელში შეტანა. მაგრამ, როგორც ჩვენი გაზეთის მიერ გორისა და ქარელის რაიონებში მოწყობილმა რეიდმა ცხადყო, ამ საქმეში ძალზე ბევრი დაბრკოლება, დარღვევა-ნაკლოვანებაა (**„რა აფერხებს ხილის კონვეიერს?“**).

● **„ᲠᲝᲪᲐ** პარტიული კომიტეტი, ითქვა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის XV პლენუმზე, — გარდაქმნის პროცესს ჩამორჩება, სწორედ მაშინ იწყება დაძაბულობა“. სოფლის კომუნისტებმა სიტყვითა და საქმით უნდა დაამტკიცონ, რომ გლეხია მიწის ნამდვილი ბატონ-ბატრონი (**„სოფელს მივხედოთ, სოფელს!“**).

ᲒᲔ-2 ᲒᲒ.

● **ᲡᲐᲐᲥᲪᲘᲐ** პოლიტიკა ერთ-ერთი განმსაზღვრელია ეკონომიკური დამოუკიდებლობის გზაზე და მის სწორად წარმართვაზე დიდადაა დამოკიდებული [illegible] (**„[illegible]?“**).

ᲒᲔ-3 ᲒᲒ.

● **ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲡ** მრავალ ქვეყანაში კარგად იცნობენ ქართულ ცეკვას, სიმღერას, თეატრს, მაგრამ, სამწუხაროდ, უცხოეთში სპეციალისტთა ვიწრო წრის გარდა ცოტა ვინმემ თუ იცის ჩვენი ძველი ხელოვნების, განსაკუთრებით კი სამუზეუმო განძეულობის შესახებ. რატომ? (**„ᲣᲙᲔᲗ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲒᲕᲘᲪᲜᲝᲗ!“**).

ᲒᲔ-4 ᲒᲒ.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲗᲨᲘ

ᲒᲐᲛᲝᲕᲘᲧᲔᲜᲝᲗ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲠᲔᲖᲔᲠᲕᲘ

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო დადგენილება შრომითი კოლექტივების დარაზმვისა და კოლმეურნეობებისა და სახელმწიფო მეურნეობების ფინანსური მეურნეობის მდგომარეობისათვის კომუნისტთა პასუხისმგებლობის გახაზვლერებულად საქართველოს კომპარტიის თერჯოლის რაიკომის მუშაობის შესახებ. დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ პარტიის თერჯოლის რაიკომმა, რაიონის სახელმწიფო და სამეურნეო ორგანოებმა და პირველადმა პარტიულმა ორგანიზაციებმა უკანასკნელ ხანს გააქტიურეს მუშაობა სკკპ XXVII ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVII ყრილობის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმების გადაწყვეტილებათა, საერთოდ პარტიის ახალი ავრარული პოლიტიკის მოთხოვნათა განხორციელებისათვის.

გარკვეული მუშაობა გაწეული კადრების ხელმძღვანელი შემადგენლობის უზრუნველყოფისა და გაახალგაზრდავებისათვის, სამმართველო პერსონალის შემცირებისათვის, სამეურნეო ანგარიშის და შრომის ორგანიზაციის სიჯანრო ფორმების დანერგვისათვის. პარტიის რაიკომი, მისი მიერ თანდათანობით ხელს იღებენ წვრილმან მეურვეობასა და მეურნეობათა ცხოვრებაში ყოველდღიურ ჩარევაზე, დაისახა პარტიული და სახელმწიფო აპარატების საქმიანობის დემოკრატიზაციის პროცესი. მბრძანებლურ-ადმინისტრაციული მეთოდები ადგილს უთმობს ანალიზს, რეკომენდაციებს შემუშავებას, კოლეგიურობას. შედეგებმაც არ დააყოვნა: 1986-1988 წლებში წინა ხუთწლედის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით გაიზარდა მარცვლეულის, ხორცის, კვერცხის, ბრეშუმის პარკის წარმოება და სახელმწიფოსათვის მიყიდვა. სოფლის მეურნეობის მთლიანი პროდუქციის წარმოებამ 30 პროცენტით იმატა.

ამასთანავე, აღნიშნულია დადგენილებაში, პარტიის თერჯოლის რაიკომის ორგანიზატორული მუშაობა შრომითი კოლექტივების, რაიონული აგროსამრეწველო გაერთიანების, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, პირველადი პარტიული ორგანიზაციების ხელმძღვანელებისა და სპეციალისტების დარაზმვისათვის, მაღალი სახოლო შედეგების მისაღწევად კომეურნეობა პასუხისმგებლობის გაძლიერებისათვის, ფინანსური მდგომარეობის განმტკიცებისა და ეკონომიკის აღმავლობისათვის, გადამმუშავებელ მრეწველობასთან კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ინტეგრაციის რეალურ შესაძლებლობათა გამოყენებისათვის ჯერ კიდევ არ შეეხებიან პარტიის ახალი აგრარული პოლიტიკის და კარდინალური ეკონომიკური რეფორმის მოთხოვნებს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1989 წლის მარტის პლენუმის გადაწყვეტილებებს. ღონისძიებანი, რომლებსაც პარტიის რაიკომი ამრავებს ეფექტურობას, არ იძლევა ჯეროვან უკუგებას, რის შედეგადაც არ სრულდება არათუ სასურსათო პროგრამის დავალებანი, არამედ ზოგიერთი სახეობის პროდუქციის წარმოებისა და დამზადების გეგმებიც, პრაქტიკულად არ არის მიღწეული სტაბილიზაცია სოფლის მეურნეობის არცერთი დარგის განვითარებაში. განსაკუთრებით საგანგაშო მდგომარეობა შეიქმნა მეცვენახეობაში, მეფუტკრეობასა და მეცხოველეობაში. 1986-1988 წლებში საზოგადოებრივმა მეურნეობებმა სახელმწიფოს დააკლეს 9926 ათასი მანეთის მთლიანი სახოლო-სამეურნეო პროდუქცია.

წარმოების განვითარების და პროდუქციის ხარისხის დაბალმა დონემ, მისმა დანაკარგებმა განაპირობა თვითფირმებულების ფაქტობრივი დონის უზომო ზრდის არასასურველი ტენდენცია, რომელიც მნიშვნელოვნად აღემატება საგეგმო მაჩვენებლებს.

დამაკმაყოფილებლად არ იყენებენ ძირითად საწარმოო ფონდებს. მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელი სამი წლის მანძილზე ფონდადგმურვა 22 პროცენტით გაიზარდა, ფონდუკუგება 20 პროცენტით შემცირდა.

რაიონში, რომელიც შრომითი რესურსების დეფიციტს განიცდის, ბიკის პერიოდებში ცუდად რეგულირდება ერთიანი მოფიანი პროდუქტის შექმნაში შრომითი მონაწილეობის საკითხები. თუმცა შარშან სოფლის მეურნეობის მთლიანი პროდუქციის წარმოების გეგმა ვერ შესრულდა, მუშაკების საშუალო წლიური რიცხვის გეგმა გადაჭარბებით შეასრულეს. ჯერ კიდევ შეიმჩნევა შრომის ნაყოფიერების ზრდის ტემპთან შედარებით შრომის ანაზღაურების ზრდის უპირატესი ტემპის არასასურველი ტენდენცია.

რაიონის ყველა საზოგადოებრივი მეურნეობა მცირერენტაბელურია. მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო სამი წლის მანძილზე მათ მიიღეს შესახსენიდი ფასების დანამატი 6,6 მილიონი მანეთის ოდენობით, მოგებამ მხოლოდ 3,4 მილიონი მანეთი შეადგინა. დანამატის გაუთვალისწინებლად კი ზარალი სამ მილიონ მანეთს გადაჭარბებდა.

ნომენკლატურული მუშაკების არასწორი შერჩევის, განაწილებისა და აღზრდის გამო მაღალი კადრების დენადობის დონე. 1986-1988 წლებში 17 მეურნეობაში თანამდებობიდან განთავისუფლებულია 16 ხელმძღვანელი. სპეციალისტთა, კერძოდ, პირველადი აღრიცხვის მუშაკთა მომზადების დონე ვერ უძლებს კრიტიკას. ამ კატეგორიის მუშაკთა საერთო რიცხვიდან უმაღლესი განათლება აქვს მხოლოდ 15 პროცენტს. ხელმძღვანელი კადრები და სპეციალისტები ნელა გარდაიქმნებიან, ამიტომ მათ არ ძალუძთ გადაწყვეტონ თვითდაფინანსებაზე საზოგადოებრივ მეურნეობათა სავალდებულო გადასვლის სტრატეგიული ამოცანები.

სრულიად შეუწყნარებელია, ნათქვამია დადგენილებაში, რომ პარტიის რაიკომს, მის ბიუროს დღემდე არ შეუმუშავებიათ სერიოზულ ჩამორჩენათა დაძლევისათვის, არსებული საწარმოო პოტენციალის ამოქმედებისათვის, ეკონომიკური ეფექტიანობის გაზრდისათვის, თვითანაზღაურებისა და თვითდაფინანსებაზე საზოგადოებრივ მეურნეობათა გადაყვანისათვის პოლიტიკური და ორგანიზაციული ღონისძიებების ზუსტი ეტაპობრივი პროგრამა.

რაიონული მასშტაბის ეს და სხვა პრობლემები ბოლო წლების განმავლობაში არ გამხდარა პარტიის რაიკომის სპეციალური მსჯელობის საგანი. პრინციპული სჯაბაასი არ ყოფილა მათ შესახებ არც შედეგების შეჯამების დროს, საანგარიშო-საარჩევნო და საერთო კრებებზე. უფრო მეტიც, რაიკომების პლენუმებისა და ბიუროების დადგენილებათა მრავალი პუნქტი არ სრულდება, რომელთა მიმდინარეობას კონტროლი შეუსუსტეს რაიკომმა და პირველადმა პარტორგანიზაციებმა.

ყოველივე ზეშოთქმულის საფუძველზე, აღნიშნულია დადგენილებაში, თერჯოლის რაიონის კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები მზად არ არიან კარდინალური ეკონომიკური რეფორმის, სამეურნეო დამოუკიდებლობის, თვითდაფინანსებისა და თვითანაზღაურების პირობებში მუშაობისათვის.

დადგენილებაში პარტიის თერჯოლის რაიკომის ბიუროს და მისი პირველი მდივნის (რ. შ. ხეიიძე) აურადღება მიეპყრო იმას, რომ საჭიროა მნიშვნელოვნად გაძლიერდეს პარტიის რაიკომის, პირველადი პარტიული ორგანიზაციების და საზოგადოებრივ მეურნეობათა ხელმძღვანელების ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობა რაიონის აგროსამრეწველო კომპლექსის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პარტიული ხელმძღვანელობის გარდაქმნისათვის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1989 წლის მარტის პლენუმის მოთხოვნათა შესაბამისად კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ფინანსური მდგომარეობის ძირეული გაუმჯობესების უზრუნველსაყოფად კომუნისტებისა და ყველა მშრომელის გააქტიურებისათვის.

პარტიის რაიკომს, რაიადმასკომს, რაიონულ აგროსამრეწველო გაერთიანებას დაეკალთ კრიტიკულად გააანალიზონ საზოგადოებრივ მეურნეობათა ძმძე ფინანსური მდგომარეობის მიზეზები, შეიმუშაონ და განახორციელონ როგორც მთლიანად, ისე ცალკეულ მეურნეობათა მიხედვით კოოპერატული ორგანიზაციულ-ტექნიკური ღონისძიებანი, ამასთან განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმონ იმას, რომ უთუოდ შესრულდეს სასურსათო პროგრამა, აგრეთვე მოგების გეგმა, შემცირდეს პროდუქციის თვითღირებულება, აღიკვეთოს დებიტორული დავალიანება, სასაქონლო-მატერიალურ ღირებულებათა, ზენორმატიული ნაშთები; განიხილონ იმ პირთა პერსონალური პასუხისმგებლობის საკითხი, რომლებმაც დაუშვეს საბრუნავი სახსრების არამიზნობრივად გამოყენება; უზრუნველყონ ყველა საზოგადოებრივი მეურნეობის მომზადება თვითდაფინანსების პირობებში სამუშაოდ.

სახალგორმრეწვს დაევალა გაგზავნოს სპეციალისტთა ჯგუფი თერჯოლის რაიონში მეურნეობრიობის ახალ მეთოდებზე ზარალიანი და მცირერენტაბელური საზოგადოებრივი მეურნეობების გადაყვანაში პრაქტიკული დახმარების გასაწევად. (**ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ**).

ᲛᲘᲣᲛᲮᲠᲝᲑᲔᲚᲘ ᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲗᲐ

ᲛᲔᲗᲐᲣᲠᲔᲑᲘᲡ IX ᲙᲝᲜᲤᲔᲠᲔᲜᲪᲘᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔᲡ ᲘᲐᲜᲔᲖ ᲓᲠᲝᲜᲝᲕᲨᲔᲙᲡ

ᲒᲣᲚᲘᲗᲐᲓᲐᲓ მივესალმები მიუმხრობელი სახელმწიფოების ხელმძღვანელებს, რომლებიც იუგოსლავიის დედაქალაქში შეიკრიბნენ თანამედროვეობის ერთ-ერთ ყველაზე წარმომადგენლობითი და ავტორიტეტიანი პოლიტიკური მოძრაობის უმაღლეს ფორუმზე.

ჩვენს წინაამდეგობრივ, მაგრამ ერთიან და ურთიერთდაკავშირებულ მსოფლიოში მიუმხრობლობის მოძრაობის კონსტრუქციული პოტენციალი ხელს უწყობს სახელმწიფოთაშორისი ურთიერთობის ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებათა გაგებასა და პრაქტიკაში მათს დამკვიდრებას — დიქტატისა და ძალმომრეობის, შეღლისა და გაუცხოების გაღვივების ცდების შეკავებას. თუ XX საუკუნის უკანასკნელ ათწლეულს კაცობრიობა განმტკიცებული რწმენისა და ოპტიმიზმის გრძნობით დაიწყებს, ამაში გარკვეული დამსახურება მიუძღვით მიუმხრობელ სახელმწიფოებს.

საბჭოთა კავშირი კარგახანია თითოეულ მიუმხრობელ სახელმწიფოსთან და მთლიანად მოძრაობასთან დიალოგისა და ურთიერთმოქმედებისათვის. ჩვენ ვიზიარებთ მიუმხრობელი ქვეყნების ერთგულებას ახალი საერთაშორისო წესრიგის შექმნის იდეისადმი, რომელსაც საფუძვლად უძევს უფლების პრიმატი, სუვერენიტეტისა და არჩევანის თავისუფლების უთუო პატივისცემა, მსოფლიო გაერთიანებაში ყველა ხალხისათვის ღირსეული ადგილის უზრუნველყოფა. ალბათ, არა არის რა იმაზე უფრო აქტუალური ამოცანა, ვიდრე ის, რომ შეუქცევადი გავხადოთ რეალური განიარაღების, სხვადასხვა სახელმწიფოს შორის ნდობისა და ურთიერთგაგების ; განტკიცების, ინტერესთა ბალანსის საფუძველზე მოლაპარაკების მეშვეობით საერთაშორისო დაძაბულობის გზების ძიების დაწყებული პროცესი.

ამ პროცესის მასშტაბისა და ტემპის ზრდისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს საშიში რეგიონალური კონფლიქტების პოლიტიკურ მოწესრიგებას, რომელშიც მიუმხრობლობის მოძრაობა ფასულებს მნიშვნელოვან და შეუძლია შეასრულოს კიდევ უფრო კონსტრუქციული როლი.

მზად ვართ ვითანამშრომლოთ ყველასთან, ვისაც ეს სურს, ბირთვული იარაღისაგან, უცხოეთის სამხედრო ბაზებისა და ერომბინეთის მოწინააღმდეგე სამხედრო ბლოკებისაგან თავისუფალი მსოფლიოს მშენებლობაში, მსოფლიოსი, რომელშიც გამორიცხული იქნება შეიარაღებული და ყოველგვარი სხვა ძალადობის გამოყენება საერთაშორისო ურთიერთობაში.

საბჭოთა კავშირს ღრმად აქვს შეგნებული, რომ შეუწყნარებელია სიტუაცია, როცა სუსტად განვითარების პირობებში მიღიონობით ადამიანი განწირულია ტანჯვისათვის და ადამიანისათვის შეუფერებელ პირობებში ცხოვრობს. ამ აფეთქებისაშიში პრობლემის გადაჭრა მთელი კაცობრიობის საზრუნავი უნდა იყოს. დარწმუნებული ვართ, რომ განსხვავება „მდიდრებსა“ და „ღარიბებს“ შორის შეიძლება დაიძლიოთ მხოლოდ ჩრდილოეთისა და სამხრეთის, აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ერთობლივი ძალისხმევით.

სსრ კავშირის სახით მიუმხრობლობის მოძრაობის მონაწილეებს ჰყავთ საიმედო პარტნიორი ბრძოლაში ეკოლოგიური საფრთხის წინააღმდეგ, რომელიც მთელი სიგრძე-სიგანით დადგა ჩვენი ცივილიზაციის წინაშე. საბჭოთა კავშირში დარწმუნებული არიან, რომ ამ მაღალი მიზნების მიღწევას ხელს შეუწყობს ჩვენი ერთობლივი მხარდაჭერა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისადმი და მისი, როგორც მშვიდობის, სახელმწიფოთა ნდობისა და თანამშრომლობის უნივერსალური ინსტრუმენტის, როლის შემდგომი განმტკიცება.

ვუსურვებ თქვენს კონფერენციას წარმატებულ მუშაობას.

Მ. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘ.

ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲝᲡ ᲡᲐᲪᲐᲪᲘᲝ ᲭᲘᲚᲓᲝᲕᲔᲑᲘ

ᲡᲝᲛᲮᲔᲗᲘᲡ მომხდარი მიწისძვრის ეკო კვლავ მწუხარე ნობათის ხმად გაისმის ადამიანთა გულში. იმ სამინელი მოვლენების ქრონიკა სამუდამოდ აღიბეჭდა მთელი საბჭოთა ხალხის მეხსიერებაში. იმათ შორის, ვინც პირველმა გაუწოდა დახმარების ხელი ბრმა სტიქიით დაზარალებულ სომეხ ძმებს, ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლები იყვნენ. მეგობრული ხელი, თანადგომა და თანაგრძნობა მალამოდ დაედო მათ გატანჯულ სულს, დაეხმარა გადაეტანათ არნახული უბედურების პირველი საათები და დღეები.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1989 წლის 15 აგვისტოს ბრძანებულებით, სომხეთში მომხდარი მიწისძვრის შედეგების ლიკვიდაციისას გამოვლენილი მამაცობისა და თავგანწირული მოქმედებისათვის, სსრ კავშირის ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოდა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქვეუწყებო საწარმოების, გაერთიანებებისა და ორგანიზაციების მუშაკთა დიდი ჯგუფი — სულ 88 კაცი. ყოველმა მათგანმა, ხელმძღვანელი იქნებოდა ეს თუ მუშა, მეზობელი რესპუბლიკისათვის იმ მძიმე დღეებში ზაღალი მოქალაქეობრივი მოვალეობის მსახურების მაგალითი გამოავლინა.

ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ. ᲓᲦᲘᲡ ᲡᲐᲖᲠᲣᲜᲐᲕᲘ

ᲒᲐᲮᲓᲔᲜᲘᲚᲘᲡ ᲐᲜᲐᲖᲦᲐᲣᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

ᲒᲐᲖᲘᲪᲕᲘᲡ გამო ოცდათორმეტ დღეს არ მუშაობდა ოჩამჩირის რაიონის ბევრი მეურნეობა. ამით გამოწვეული ზარალი მილიონობით მანეთს შეადგენს.

სამუშაოზე არ გამოდიოდნენ ახალი კინდღის მეჩაიეობის საბჭოთა მეურნეობამიც. აქ მთლიანად დაიკარგა ჩაის ფოთლის მეორე ვეგეტაციის მოსავალი და დაკლდათ 400 ტონაზე მეტი მწვანე ნედლეული. ძნელია მიყენებული ზარალის ანაზღაურება — საფრთხე შეექმნა წლიურ დავალებას. ანაზღაურონ გაცდენილი — ასეთი ამოცანა დგას დღეს მეჩაიეთა წინაშე. ადმინისტრაციის, კომუნისტთა, კომკავშირელთა, მთელი კოლექტივის მეცადინეობის მიზანია მისი გადაწყვეტა.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲖᲔ: ჩაის საკრეფი მანქანები „საქართველო“ პლანტაციაში; საბჭოთა მეურნეობის ბრიგადირი მამუკა მიქაძე (ცენტრში) მექანიზატორებთან ანატოლი ძაგანიასთან და ლოტია ბურჭულაიასთან ერთად.

ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲨᲘ

ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠᲒᲐᲠᲔᲗ ᲛᲘᲕᲚᲘᲜᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲤᲝᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲔᲡᲘ

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ მინისტრთა საბჭომ მიიღო დადგენილება „სამსახურებრივ საქმეთა გამო საზღვარგარეთ გამგზავრების წესის სრულყოფის შესახებ“. დოკუმენტში ხაზგასმულია, რომ საბჭოთა საზოგადოების ცხოვრების ყველა მხარის განახლებისა და დემოკრატიზაციის, საერთაშორისო პრაქტიკაში ახალი პოლიტიკური აზროვნების დანერგვის, საზღვარგარეთის ქვეყნებთან სსრ კავშირის მრავალმხრივი თანამშრომლობის თანამედროვე ფორმების განვითარების პირობებში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საზღვარგარეთ დელეგაციებისა და სპეციალისტების მივლინებისათვის მუშაობის ორგანიზაციის შემდგომ გაუმჯობესებას. ახალი წესის დანერგვის მიზანია საზღვარგარეთ მივლინებების ეფექტიანობის გაზრდა. დელეგაციებისა და სპეციალისტების საზღვარგარეთ გაგზავნის პროცედურის გამარტივება, იმ ორგანიზაციათა უფლებების გაფართოება და პასუხისმგებლობის გაძლიერება, რომლებიც მათ მივლინებაში გზავნიან. ახალი დებულება ძალაში შედის ეტაპობრივად, ცენტრში და ადგილებზე მომზადების ვალობაზე, იმ პირობით, რომ ეს მუშაობა მიმდინარე წლის 11 ოქტომბრამდე დამთავრდეს.

დადგენილია, რომ სოციალისტურ ქვეყნებში სამსახურებრივი საქმეების გამო დელეგაციებისა და სპეციალისტების გაგზავნის შესახებ გადაწყვეტილების, მივლინების ვადების მიუხედავად, დამოუკიდებლად იღებენ სახელმწიფო, კოოპერაციული და სხვა საზოგადოებრივი საწარმოების, გაერთიანებებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელები.

ხანმოკლე და ხანგრძლივ სამსახურებრივ მივლინებებში კაპიტალისტურ და განვითარებად ქვეყნებში დელეგაციებისა და სპეციალისტების გაგზავნის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების უფლება ენიჭებათ სსრ კავშირის და მოკავშირე რესპუბლიკების სამინისტროებს, უწყებებს, ცენტრალურ დაწესებულებებს, მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს, სახალხო დეპუტატთა სამხარეო და საოლქო საბჭოების აღმასკომებს, მოკავშირე რესპუბლიკების დედაქალაქების, მოსკოვისა და ლენინგრადის საქალაქო აღმასკომებს, საკავშირო და რესპუბლიკური (მოკავშირე რესპუბლიკების) საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ცენტრალურ ორგანოებს. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მუდმივი ორგანოები ამტკიცებენ ასეთივე უფლებების მქონე გერთიანებებისა — მსხვილი ორგანიზაციული სტრუქტურების (კონსორციუმების, კონცერნების, ასოციაციებისა და სხვათა) ნუსხას. გარდა ამისა, საოლქო დაყოფის არმქონე მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების, ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებისა და მხარეების, ოლქების, მოკავშირე რესპუბლიკების დედაქალაქებისა და ლენინგრადის სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების თანხმობით, საზღვარგარეთ მივლინებების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების უფლება ეძლევათ საკავშირო და რესპუბლიკური დაქვემდებარების საწარმოებს, რომლებსაც საზღვარგარეთ ფართო სამეურნეო კავშირურთიერთობა აქვთ. მოსკოვის ასეთი საწარმოების ნუსხას ამტკიცებენ სსრ კავშირისა და რუსეთის სფსრ სამინისტროები და უწყებები.

თუ წარდგინებას უარყოფს, მივლინებაში გამგზავნმა ორგანიზაციამ შესაბამის სპეციალისტს უნდა აცნობოს მიზეზები, რომელთა გამო მისი მივლინებაში წასვლა ვერ განხორციელდება.

დადგენილებაში აღინიშნულია, რომ საზღვარგარეთის ქვეყნებთან თანამშრომლობის საკითხების უფრო ოპერატიული განხილვისათვის მთელ რიგ სამინისტროებსა და უწყებებს, აგრეთვე სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიას ენიჭებათ სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს სახელით გაიფორმონ სამსახურებრივი და საერთო-სამოქალაქო საზღვარგარეთული პასპორტები, და ვიზების მისაღებად მიმართონ უცხოეთის დიპლომატიურ და საკონსულო წარმომადგენლობებს. შედგომში ასეთ ორგანიზაციათა წრე გაფართოვდება.

საზღვარგარეთ გამგზავრებისა და ამისათვის საჭირო დოკუმენტების გაფორმების საკითხთა გადაწყვეტაში მნიშვნელოვანი დამოუკიდებლობა ენიჭებათ მოკავშირე რესპუბლიკებს.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილებით დამტკიცდა დებულება „სამსახურებრივ საქმეთა გამო საზღვარგარეთ გამგზავრების წესის შესახებ“. მასში აღნიშნულია, რომ სამსახურებრივ მივლინებებში დელეგაციებისა და სპეციალისტების გაგზავნის დროს უნდა იხელმძღვანელონ სსრ კავშირის მოქმედი კანონმდებლობით, საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, კონტრაქტებით, ეკონომიკური თანამშრომლობის გეგმებით, და გაითვალისწინონ გამგზავრების პოლიტიკური და ეკონომიკური მიზანშეწონილობა.

სოციალისტურ ქვეყნებში გამგზავრების დროს საზღვარგარეთული პასპორტების გაფორმების დაჩქარებისათვის დადგენილია წესი, რომლის მიხედვით მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოები, სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების სამინისტროები, უწყებები, ცენტრალური დაწესებულებანი და საკავშირო და რესპუბლიკური (მოკავშირე რესპუბლიკების) საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ცენტრალური ორგანოები, აგრეთვე საოლქო დაყოფის არმქონე მოკავშირე რესპუბლიკების ტერიტორიაზე, მოსკოვსა და მოკავშირე რესპუბლიკების დედაქალაქებში მდებარე ყველა საწარმო, დაწესებულება და ორგანიზაცია, საზღვარგარეთის პასპორტებს აფორმებენ მოკავშირე რესპუბლიკების საგარეო საქმეთა სამინისტროებში.

შინაგან საქმეთა ორგანოებში (ტერიტორიული პრინციპით) საზღვარგარეთის პასპორტებს აფორმებენ ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოები, სამინისტროები და უწყებები ,სახალხო დეპუტატთა საბჭოების სამხარეო და საოლქო აღმასკომები, აგრეთვე საოლქო დაყოფის მქონე მოკავშირე რესპუბლიკების ტერიტორიაზე განლაგებული ყველა საწარმო, დაწესებულება და ორგანიზაცია.

სამსახურებრივი საქმეების გამო სოციალისტურ ქვეყნებში გამგზავრების დროს ნებადართულია სსრ კავშირის მოქალაქეთა პასპორტების ჩანართების გამოყენება, რომლებიც გათვალისწინებულია სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1988 წლის 27 სექტემბრის, №1119 დადგენილებით.

კაპიტალისტურ და განვითარებად ქვეყნებში გამგზავრების დროს სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროში საზღვარგარეთის პასპორტებს აფორმებენ სსრ კავშირის სამინისტროები, უწყებები, ცენტრალური დაწესებულებები და საკავშირო საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ,ცენტრალური ორგანოები, რომლებსაც ამ პასპორტების დამოუკიდებელი გაფორმების უფლება. მოკავშირე რესპუბლიკების საგარეო საქმეთა სამინისტროებში პასპორტებს აფორმებს ყველა სხვა ორგანო, სამინისტრო, უწყება, დაწესებულება, საწარმო, გაერთიანება, კოოპერაციული და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაცია.

მნიშვნელოვნად არის გამარტივებული საზღვარგარეთ ნაოსნობასა და საზღვარგარეთ ფრენაში დაშვება, საერთაშორისო სარკინიგზო და საავტომობილო მიმოსვლის მომსახურე მუშაკთა გაფორმება. ეს ძირითადად ხდება სანაოსნოების, სამოქალაქო საავიაციის სამმართველოების, რკინიგზის სამმართველოების, საწარმოო გაერთიანებებისა და სხვა ორგანიზაციების გადაწყვეტილებათა საფუძველზე, როშელთა ნუსხას ამტკიცებენ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების შესაბამისი სამინისტროები და უწყებები. საზღვარგარეთ ნაოსნობაში მუშაკის გაშვების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება საფუძველია უცხოეთის საზოგადოებებისა და კომპანიების გემებზე სამუშაოდ მისი გაგზავნისთვისაც. ეს გადაწყვეტილება მოქმედებს საზღვარგარეთ ნაოსნობის გემებზე მუშაკის შრომითი საქმიანობის მთელი პერიოდის განმავლობაში, თუ არ წარმოიქმნება ამის დამბრკოლებელი მიზეზები. იგი ძალაში რჩება იმ შემთხვევაშიც, თუ მუშაკს გადაიყვანენ ან გაგზავნიან სხვა დარგების საწარმოებში. ანალოგიური პრინციპი მოქმედებს საზღვარგარეთ ფრენაში მუშაკის დაშვების გაფორმების დროსაც.

დოკუმენტი ამკვიდრებს დებულებას, რომლის მიხედვითაც საზღვარგარეთ მისავლინებელი დელეგაციების წევრებისა და სპეციალისტების შერჩევა ხორციელდება პირველად პარტიულ, პროფკავშირულ და კომკავშირულ (საკავშირო ალკა წევრებისათვის) ორგანიზაციებთან შეთანხმებით. ამავე დროს წერილობითს დახასიათებებს ადგენენ მხოლოდ იმ პირებზე, რომლებიც ინიშნებიან ხელმძღვანელ თანამდებობებზე საზღვარგარეთ საბჭოთა დაწესებულებებში, აგრეთვე საზღვარგარეთ ნაოსნობის გემებზე, იმ საპაერო, სარკინიგზო და საავტომობილო ტრანსპორტზე სამუშაოდ მიღებულ პირებზე, რომლებიც საერთაშორისო მომოსვლას ემსახურებიან.

მიღებული დადგენილება ითვალისწინებს საზღვარგარეთ მივლინებების ორგანიზაციისათვის საქმიანობის კოორდინაციასა და მათი ეფექტიანობისადმი კონტროლს. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველობას დაევალა მომზადოს სამსახურებრივ საქმეთა გამო საზღვარგარეთ გამგზავრების სისტემის საერთო ხელმძღვანელობის ორგანიზაციასთან დაკავშირებულ საკითხთა მომზადება, ამ დარგში მუშაობის აღრიცხვა, კონტროლი და ანალიზი.

ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ. ᲓᲦᲘᲡ ᲡᲐᲖᲠᲣᲜᲐᲕᲘ

ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲧᲠᲘᲚᲝᲑᲐ

ᲔᲡ ყრილობა გაბაფხულზე იყო დანიშნული. მაგრამ რესპუბლიკაში შექმნილი დაძაბული პოლიტიკური სიტუაცია ვერ უწყობდა ხელს მის მუშაობას. წინა ყრილობამ რუსთაველის საზოგადოების თავმჯდომარედ აირჩია მწერალი და საზოგადო მოღვაწე აკაკი ბაქრაძე, და გადაწყვეტა მოგვიანებით დაემტკიცებინათ

ვუმკურნალოთ... ჯანმრთელობის სამსახურს

— **შარშან**, ზუსტად აგვისტოს ბოლო დღეებში ჩავატარეთ საანგარიშო-საარჩევნო კრება ჩვენს პარტჯგუფში. ცოდვა გამხელილი სჯობს: არც საანგარიშო მოხსენება გახლდათ ღრმა და ყოვლისმომცველი, არც კამათში გამომსვლელებს გამოუწენიათ რაიმეთი თავი. დაშტამპული ფორმა, სტანდარტულ ჩარჩოებში მოქცეული კამათი, გაწეული მუშაობის აგრერგად ნაცნობი, ერთსულოვნად დამაკმაყოფილებლად შეფასება, რაიკომის წარმომადგენლის მოკლე ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ არსებობს აზრი პარტჯგუფორგად ავირჩიოთ...

ვიჯექი მაშინ მაგიდასთან და გფიქრობდი: აი მოვი 1989 წლის აგვისტო, ისევ შევიკრიბებით იმ ოთახში და ყველაფერი თავიდან ბოლომდე ნაცნობი და მოსაწყენი სქემით წარმართება-მეთქი.

მაგრამ არა, განვლილმა ერთმა წელმა იმდენი მღელვარებით აღსავსე მოვლენები ჩაიტია, იმდენი განსაცდელი და გამოცდა მოუწყო ჩვენს ხალხს, რომ ასეთი არ ახსოვს წინა ათწლეულებს.

ასე დაახასიათა განვლილი საანგარიშო პერიოდი კასპის რაიონული საავადმყოფოს პარტჯგუფორგმა, ბავშვთა განყოფილების გამგემ ნინელი ბასიაშვილმა.

ყველას ენიშნა პარტჯგუფორგის ნათქვამი. და მართლაც, ჩვენი დღეების თავიანი ნიშანი ზნეობრივ ღირებულებათა გადფასებაა, ეროვნული პრობლემებისადმი გამძაფრებული დამოკიდებულება და ინტერესი, ემოციაციან კი არა, ასეულკაციან კომუნისტთა კონფერენციაზეც არ შეესწრებივარ ხშირად, ასე მგზნებარებით ელაპარაკათ ქართული ენის, საქართველოს მოქალაქეობრიობის სტატუსის, თანამედროვე ეტაპზე პარტიის ეროვნული პოლიტიკის პრობლემებზე.

ჩვენი მღელვარე დღეები თავად სვამს კითხვებს, რომელთაც ასევე დღესვე უნდა გაეცეს პასუხი. ექიმის უაღრესად ჰუმანური პროფესია და ჰიპოკრატეს ფიცი, ერთი მხრივ, და, მეორე მხრივ, აფხაზეთში დატრიალებული ტრაგედია და ის, რომ ზოგიერთმა ექიმმა „ეროვნული მოტივების გამო“ უარი თქვა საავადმყოფოში მიყვანილ დაჭრილ-დასახიჩრებულთათვის სამედიცინო დახმარების გაწევაზე.

ბუნებრივია, კამათში გამოსულმა მედიკოსებმა ყურადება გამამახვილა ექიმის მაღალ დანიშნულებაზე, იმაზე, თუ როგორ და რით უნდა გამოადგნენ ისინი ქვეყანას, ხალხს. კრების მიმდინარეთა აზრი აქაც ერთნაირნაირ იყო: მაღალი პროფესიონალიზმით, საქმიანობის ეროვნული ორიენტაციით, ადამიანურობით, ეროვნული ინტერესებისადმი ერთგულებით, თუ გნებავთ, თავგანწირვითაც.

როცა ამ საკითხებზე მსჯელობდნენ, კომუნისტებმა ყურადღება მიიპყრეს ჯერაც გადაუჭრელ საკითხებს, რომლებიც წლიდან წლამდე არა თუ არ მცირდება, პირიქით დაუდევრობისა დ. უყურადღებობის გამო იზრდება კიდეც.

საავადმყოფოს მთავარი ექიმის მოადგილის მ. ჩხაიძის, სასწრაფო დახმარების სამსახურის უფროსის ი. ბესტავაშვილის, უფროსი მედდის გ. სულაშვილის, კლინიკურ-ბიოქიმიიური ლაბორატორიის გამგის მ. ირემაშვილის, რაიონის მთავარი ექიმის ნ. გოგიბერიძეშვილის, და სხვათა გამოსვლაში იგრძნობოდა მზარდი შეშფოთება იმის გამო, რომ ბოლო არ უჩანს №9 სამშენებლო ტრესტის №31 მოძრავ-მექანიზებული კოლონის მესვეურთა დაპირებას საავადმყოფოს ახალი კორპუსის დროულად დამთავრების შესახებ.

ჯანმრთელობის ეს მშენებარე ობიექტი ორ ექვსსართულიან სტაციონარ და ერთ შვიდსართულიან კორპუსს შეადგენს. აღარ ვლაპარაკობთ იმაზე, თუ როგორ მოელიან კასპელები მის საექსპლოატაციოდ გადაცემას. მშენებლები კორპუსების დამთავრებას წლიულ ვარაუდობდნენ, მაგრამ, როგორც ჩანს, მედიკოსთა ახალმოსახლეობა არც გაისად მოხერხდება.

უკვე ახლა, ზამთრის მოახლოებასთან ერთად იზრდება საავადმყოფოს სამედიცინო პერსონალის შიში და შეშფოთება. საქმე ისაა, რომ გასაშვებია მთავარი საქვაბე, რომელმაც ცხელი წყლითა და გათბობით უნდა უზრუნველყოს საავადმყოფოს ძველი კორპუსები. მოასწრებენ კი მშენებლები საქვაბის დროულ ამოქმედებას?

ბევრი სატკივარი აწუხებს კასპის რაიონის ჯანმრთელობის სამსახურს, და ვიდრე მას არ ვუმკურნალებთ, თავად ვერ შეიღებს იგი სხვისი ჯანმრთელობის დაცვას. მკურნალობა კი ნიშნავს გვერდით დავუდგეთ, ყველაფერი ვიღონოთ საავადმყოფოს კორპუსების მშენებლობის დამთავრებისათვის, ახალი, სადიაგნოსტიკო სამედიცინო დანადგარებისა და მოწყობილობების შემოსატანად, კვალიფიციური პერსონალით მისი დაკომპლექტებისათვის.

დაბოლოს, უნდა ვიზრუნოთ ყველა იმ საპირბოროტო პრობლემის მოგვარებისათვის, რომლებმაც თავისი ასახვა ჰპოვეს კრების მიერ მიღებულ დადგენილებაში.

გურამ ვაშაძე.

რთული ტექნოლოგიით

ელექტრული ჯაგრისებისათვის განკუთვნილი სპეციალური სპილენძის მავთულის გამოშვების საამქრო ცხინვალის ქარხანა „მინანქარსადენის“ ერთ-ერთი ძირითადი უბანია. აქ ხორციელდება რთული ტექნოლოგიური ოპერაცია — მავთულის ადიდვა და მისი გრეხა. ეს პროცესები მთლიანად ავტომატიზებულია.

საამქროს კოლექტივის წარმატება მნიშვნელოვანი წვლილია საწარმოს მიერ ხუთწლედის მეოთხე წლის პირველი კვარტალის საწარმოო დავალებათა ზეგეგმით შესრულებაში.

სურათზე: საამქროს მოწინავე მუშაკები ფიტიმა ბეკოევა და ზეფირა მუშაევა.

საქინფორმის ფოტო.

იწყება სექტემბრის შრომითი სემესტრი

ბალე საქართველოს სტუდენტებისა და ტექნიკუმების მოსწავლეებისათვის დაიწყება სექტემბრის შრომითი სემესტრი. ისინი მონაწილეობას მიიღებენ საშემოდგომო სამუშაოებში. მათი ნაწილი ხელს მოჰკიდებს სახლების შენებლობას სვანეთიდან და აჭარიდან გადმოსახლებულებისათვის. მოემსახურება სხვადასხვა სასოფლო-სამეურნეო ობიექტს. სხვები ჩაებმებიან ისტორიული ძეგლების რესტავრაციისა და არქეოლოგიურ გათხრებში.

კიდევ უფრო მრავალრიცხოვანია უფროსკლასელთა შრომითი გაერთიანებები. სამოცდაათი ათასზე მეტი მოსწავლე სოფლის შრომელებს დაეხმარება ჩაის, ყურძნის, ხილის კრეფაში, წესრიგში მოიყვანს სასწავლებლების შენობებს, აღინიშნა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში გამართულ თათბირზე. მასში მონაწილეობდნენ ხელმძღვანელი სამეურნეო, საბჭოთა და კომკავშირული მუშაკები.

ინფორმაცია გააკეთა რესპუბლიკის ალკ ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა სესილი გოგიბერიძემ, რომელმაც ილაპარაკა გაწეულ მოსამზადებელ მუშაობაზე, შეეხო ჯერ კიდევ გადასაჭრელ პრობლემებს, კერძოდ, დარჩენილ პერიოდში ყველა რაზმი უნდა უზრუნველყოფთ ხარისხიანი სამუშაო ტანსაცმლით, უფრო კონკრეტულად, მიზანმიმართულად მოვემზადოთ ადგილებზე ახალგაზრდობის მისაღებად, თვითდამშვიდების საფუძველი არ გვაქვს, რადგან ნელა წარმოებს სახელმეკრულებო კამპანია. 74 სტუდენტური რაზმიდან სამეურნეო ხელმეკრულებები ჯერ არ გაუფორმებიათ თბილისის სამედიცინო, სასოფლო-სამეურნეო, საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტებს, ზესტაფონის, ბათუმის, გორის, ახალციხის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმებს.

შეინიშნება ასეთი ტენდენციაც: მთელი რიგი სამეურნეო ორგანიზაციები ცდილობენ უარი თქვან სახლების მშენებლობაში სტუდენტთა მონაწილეობაზე. ამ პრობლემის გადაჭრაში, ახალგაზრდობის შრომისა და ყოფის სათანადო პირობების შექმნაში, ხაზგასმით აღინიშნა თათბირზე, სწორედ ახლა უნდა განისაზღვროს ადგილებზე უმაღლესი სასწავლებლების პარტკომების, საბჭოთა და კომკავშირული ორგანოების როლი. ასევე საჭიროა გავაანალიზოთ სამეურნეო ორგანიზაციებთან ერთად სამუშაოთა მომავალი მოცულობა, გავიაზროთ ობიექტებზე სამშენებლო მასალების მიწოდების, საჭირო მანქანებითა და ტექნიკით. მშენებლობათა უზრუნველყოფის გრაფიკი. რა თქმა უნდა, წესრიგი არ ექნება, თუ არ დამყარდა სათანადო დისციპლინა თვით რაზმებში, არ იქნა დაცული უსაფრთხოების საჭირო ღონისძიებანი. მუდმივ ყურადღებას მოითხოვს ახალგაზრდების სამედიცინო მომსახურების, კვების ბლოკების, სავაჭრო და საყოფაცხოვრებო ობიექტების ნორმალური ფუნქციონირების საკითხები, როგორც ეს გთვალისწინებულია სწორედ რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს შესაბამისი განკარგულებით.

თათბირის შედეგები შეაჯამა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ, რესპუბლიკის საქგრომრეწვის თავმჯდომარემ გურამ გელაძემ.

თათბირის მუშაობაში მონაწილეობდა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, რესპუბლიკის სახმშენის თავმჯდომარე ზურაბ ლაბახუა.

(საქინფორმი).

რა აფერხებს ხილის კონვეიერს?

გაზეთ „კომუნისტის“ რედაქციის რეიდი

გორისა და ქარელის რაიონებში

● ვალს გადახდა უნდა ● საზოგადოებრივ მეურნეობებს ქალზე აკლიათ საწვავი ● სასაკმირო ფონდში ხილის გაგზავნას რკინიგზა აფერხებს ● გადამფიფებული ნაყოფი სამრეწველო სახეს კარგავს ● აკლიათ სხვადასხვა მოცულობის მინის ქილები ● ელექტროდენის გამორთვამ ფყალმოვარაგება შეფერხა, ზარალმა ათასობით მანეთი შეადგინა ● ქარხანას აფვიმს, შენობაში ტალახია, საშხაპე არა აქვთ, სისუფთავეს ვერ იცავენ.

გორის რაიონის საზოგადოებრივი მეურნეობების 95 პროცენტი მეხილეობის მიმართულებისაა. წლეულს, მიუხედავად ხანგრძლივი გვალვებისა, მოსავალს კარგი პირი უჩანს და საგეგმო დავალების — 151.840 ტონა ხილის, მათ შორის — 15.700 ტონა კურკოვანი ხილის დამზადების დავალების შესრულება რეალურია. უკვე მასობრივად დაიწყო ნაყოფის კრეფა-დაბინავების, საკავშირო ფონდში გაგზავნის, საკონსერვო ქარხნებში გადასამუშავებლად ჩაბარების, სავაჭრო ქსელში შეტანისა და სხვა სამუშაოები. მაგრამ ამ საქმეში ბევრი დაბრკოლებაა. მოკლედ რომ ვთქვათ, ხილის კონვეიერი ბუქსობს.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მეურნეობების 95 პროცენტი მეხილეობის მიმართულებისაა. მოგეხსენებათ, ხილი საკმაოდ მომგებიანია. და მით უფრო გასაკვირია, რომ თვითდაფინანსებასა და თვითგანაზღაურებაზე გადასული საზოგადოებრივი მეურნეობების დიდი ნაწილი ფინანსურ სიძნელეებს განიცდის.

კოლმეურნეებსა და მუშებს ხელფასს ვერ კაძლევთო, გვითხრეს რაიონის წამყვანი მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების ხელმძღვანელებმა.

რეიდის მონაწილეები დავინტერესდით ამის მიზეზებით და გამარტება ვთხოვეთ აგროსამრეწველო გაერთიანების თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს გიორგი ჭონიშვილს.

— მეურნეობების უმეტესობა შართლაც გახიცდის ფინანსურ სიძნელეებს, — გვითხრა მან. — ეს კი გასულ წლებში დაშეებულ უხეშ შეცდომებთან ერთად იმის შედეგიც არის, რომ მათი პროდუქციის მყიდველთა დიდი ნაწილი ჩვენთვის უცნობი მიზეზებით ვერ იხდის ნაწარმის ღირებულებას. მაგალითად. თბილისის ათივე რაიონის ხილბოსტნეულპრომებს დღეისათვის ერიცხებათ 1.281.287 მანეთის დებიტორული დავალიანება. ლილოს ხილბოსტნეულსაცავ კომბინატს — 380.000 მანეთისა, ნავთლუღის საბითუმო სავაჭრო ბაზას — 509.700 მანეთისა და ა. შ. მრავალი შეხსენებისა და სათანადო ზემდგომი ორგანოების წინაშე საკითხის მრავალგზის დაყენების მიუხედავად, ჩვენი მოვალეები თავს არხეინად გრძნობენ, ვალის გადახდას არ აპირებენ, პროდუქცია კი ისევ მიაქვთ. მართალია, თბილისი შეუფერხებლად და სრულად უნდა მომარაგდეს, მაგრამ ამ ვალს ხომ გადახდა უნდა?

სიახლეა ხილისა და სხვა პროდუქტების დაშხადებაში. საქმე ის გახლავთ, რომ წლეულს აპრილში დამზადების გორის რაიონული სამეურნეობათაშორისო გაერთიანება გაუქმდა და ეს ფუნქცია უშუალოდ საზოგადოებრივ მეურნეობებს გადაეცათ. ადგილებზე შეიქმნა სანარდო იჯარის პრინციპებით მომუშავე შიდასამეურნეო ოკოპერატივები. ისინი აგებენ პასუხს როგორც საზოგადოებრივ სექტორში წარმოებული, ისე მოსახლეობისგან შესყიდული სოფლის მეურნეობის პროდუქციის დამზადება-რეალიზაციისათვის და ხელმძღვანელობენ აგროსამრეწველო გაერთიანების მიერ შეშუშავებული და დამტკიცებული შიდასამეურნეო კოოპერატივს ტიპიური დებულებით. მათს მუშობას აკონტროლებს და არეგულირებს აგროსამრეწველო გაერთიანებაში ამ მიზნით შექმნილი სოფლის მეურნეობის პროდუქციის დამზადების, გადამუშავებისა და რეალიზაციის „საქაგრომრეწვტარის“ მიერ გამოყოფილი დაბრუნებული ტარის ფონდები არარეალურია. ქსნის ქარხანა „ტრუფი“ დიდი დაგვიანებით აწვდიან 0,25 და 0,5-კილოგრამიან მინის ქილებს. თუ ტარის საკითხი მალე დადებითად არ გადაწყდა, საწარმოო დავალების შესრულებას 14 მილიონი პირობითი ქილა დააკლდება, და კემეროვოს, კრასნოიარსკის, უსურიისკის, შორეული აღმოსავლეთის ოლქებისთვის პროდუქციის მიწოდების გეგმები ჩაიშლება.

— არასტაბილურია პროდუქციის გადასაზიდად ვაგონების მიწოდებაც, — გვითხრა ქარხნის მთავარმა ინჟინერმა გ. ბექაურმა. — სამეურნეო წლის 8 თვეში 160 ვაგონი დაგვაკლეს, რაც საფრთხეს უქმნის პროდუქციის რეალიზაციის გეგმის შესრულებას და უარყოფითად მოქმედებს მთელ რიგ რეგიონებში სასურსათო პროდუქციის მიწოდებაზე. განსაკუთრებულ ყურადღებას მოითხოვს ქარხანაში ხელის შრომის წილის შემცირება, მშრომელთა გარჯისა და ყოფა-ცხოვრების პირობების გაუმჯობესება. საერთოდ მცირეა მუშათა სატარიფო განაკვეთები. უკანასკნელი 7 წლის მანძილზე ქარხნის მუშა-მოსამსახურეებისათვის არ აშენებულა საუწყებო ბინები, 1982 წლიდან დღემდე ვერ შოხერხდა ამხანაგური ბინის მშენებლობის დაწყებაც.

გორის № 2 საკონსერვო ქარხანაში, გორის სასურსათო კომბინატში, კარალეთისა და ტყვიავის საკონსერვო ქარხნებში ფერხდება ხილის მიღება, მეურნეობები ამ საწარმოებს რიტმულად ვერ აწვდიან ნედლეულს საწვავის უქონლობის გამო, აკლიათ ტარა-ქილები. დათვალიერების დღეს ყველა ზემოაღნიშნულ ქარხანაში ელექტროდენი გამორთული იყო, წყლის მიწოდება შეწყდა. როგორც გვითხრეს, ამ ბოლო ხანს გაზშირდა ელექტროენერგიის გამორთვის შემთხვევები, რაც იწვევს წყლის გამორთვასაც. ეს კატასტროფულად მოქმედებს კვების ობიექტების მუშაობაზე, იქმნება ანტისანიტარიის საფრთხე, ზარალი ათასობით მანეთს აღწევს.

ქარელის რაიონში დროულად დაიწყო მზადება ხილის კრეფის, დამზადებისა და გადამუშავებისათვის. პარტიის რაიონულმა კომიტეტმა ბიუროზე ორჯერ განიხილა ეს საკითხი. ორჯერვე დასახა ქმედითი ღონისძიება არსებული ხაკლოვანებების სეზონის დაწყებამდე აღმოსაფხვრელად. საზოგადოებრივი მეურნეობები და საკონსერვო ქარხნები ძირითადად მომზადებული შეხვდნენ სეზონს. დიდია გვალვით გამოწვეული ზარალი, მაგრამ მოსავალს მაინც კარგი პირი უჩანს. ახლა მთავარია წლის ნაჯაფი ნაყოფის უდანაკარგოდ აღება-დაბინავება.

„საქსოფლდამზადების ქარელის რაიონული გაერთიანების 31 დამზადების პუნქტი სათანადოდ არის კადრებით დაკომპლექტებული. პუნქტების სახეობებისა და ასორტიმენტის მიხედვით გაუნაწილდა დამზადების გეგმები და შესრულებასაც დაუწესდა კონტროლი. თითოეული მათგანი უზრუნველყოფილია ტარითა და ტარამასალით, საჭირო ინვენტარით. აგარაში აშენდა 3 ათასი ტონა ტევადობის ზამთრის ხილსაცავი, რაც მთლიანად უზრუნველყოფს ხილის შენახვის საეგმო დაკალების შესრულებას.

ამასთანავე დამზადების გაერთიანების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა სუსტია. ვერ აკმაყოფილებს ლენგადელი ბოთლიორებს. ხილის ბუმბერა ბუნტებში - უმეტესობა ბრეზენტისა და ალერილია. წლეულ ამ მანქანაზე ხილის ბესტვის უქონლობის გამო საშვილი არ აღება მათს რემონტს. ხილისა და ბოსტნეულის დამზადების, გადამუშავებისა და საკავშირო ფონდში გაგზავნის სამუშაოები ღია ცის ქვეშ სრულდება, რაც ხარისხზე უარყოფითად მოქმედებს.

ფერხდება საკონსერვო ქარხნების მუშაობა. განსაკუთრებით ცუდი მდგომარეობაა ცეკავშირის სისტემის ქარელის საკონსერვო კომბინატში (დირექტორი — ი. ყიფიანი). მისი შენობა მთლიანად ამორტიზებული და ავარიულია, აწვიმს, შიგნით ტალახია, მუშებს ასეთ შენობაში უხდებათ შრომა. ბუნებრივია, ქარხანაში ანტისანიტარია გამეფებული, გამკითხავი კი დღემდე არავინ არის. ქარხნის დირექტორი დარგის გამოცდილი სპეციალისტია, გეგმებსაც კარგად ასრულებენ, მოგებაც საკმაო აქვთ, მაგრამ როდემდე უნდა გაგრძელდეს ასეთი მდგომარეობა? ეკავშირის ამ დარგის ხელმძღვანელები, როგორც ჩანს, მარტოოდენ გეგმების შესრულებით არიან დაინტერესებული, მუშების შრომისა და დასვენების პირობები კი არ აუწუხებთ.

ბევრად უკეთესი პირობები არც ქარელის საკონსერვო ქარხანაშია (დირექტორი — თ. გოჩაშვილი). გეგმებს ისიც გადაჭარბებით ასრულებს. შარშან მოგებამ 600 ათას მანეთს მიაღწია. წლეულს მეტი იქნებაო, გვითხრეს. მაგრამ ეს ქარხანაც მოუწყობელია, საშხაპე არა აქვს, სისუფთავეს ვერ იცავენ. ახალი კორპუსის მშენებლობა, რომელიც შარშან უნდა დამთავრებულიყო, კიდევ უფრო აუარესებს სანიტარიულ მდგომარეობას.

შეფერხებებით მუშაობს აგარის საკონსერვო ქარხანაც (დირექტორი — გ. ცინცაძე), რომელმაც წლეულს უნდა მიიღოს და გადამუშაოს 9.040 ტონა კურკოვანი და თესლოვანი ხილი და 975 ტონა ბოსტნეული. აქ საქვაბე მეურნეობა გამართულად არ მუშაობს. საწარმოს ტექნიკური ორთქლით აქამდე გვერდით მდებარე შაქრის კომბინატის თბოელექტროცენტრალი ამარაგებდა, მაგრამ შაქრის კომბინატმა წლეულს საკონსერვო ქარხნის დირეექცია გაფრთხილა, ივლისიდან ორთქლს ვერ . მოგაწვდით თბოელექტროცენტრალის კაპიტალური რემონტის გამოო. არადა, ამ დროისათვის ამუშავებდნენ კახეთიდან შემოზიდულ ატამს, ხოლო პირველი ივლისიდან იწყებოდა ბარდისა და ლობიოს გადამუშავების სეზონი. საკუთარი საქვაბე მეურნეობა კი ქარხანაში დღესაც მთლიანად არ არის გამართული.

ამ საწარმოს უკიდურესად მძიმე ფინანსური მდგომარეობა აქვს. მიმდინარე წლის საწარმოო გეგმების შესრულება საფრთხის წინაშეა. ამას ისიც ემატება, რომ საწარმო უზრუნველყოფილი არ არის მინის ტარით და შაქრით. ქარხანას სჭირდება 2.500 ათასი ცალი სამლიტრიანი და 330 ათასი ცალი ლიტრიანი ქილები. უჭირთ შაქარიც — 1060 ტონის ნაცვლად მხოლოდ 520 ტონა მიიღეს. აქ რომ, ქარხანას სერიოზული დახმარება სჭირდება, მაგრამ დღემდე ამისათვის არავის უზრუნვია. სათანადო ორგანოები ამით სერიოზულად უნდა დაინტერესდნენ.

რეიდის მონაწილეები: ჯუდუ ნადირაშვილი — გორის აგროსამრეწველო გაერთიანების პროდუქციის დამზადების, გადამუშავებისა და რეალიზაციის განყოფილების ხარისხის ჯგუფის ხელმძღვანელი; ბიორგი ცხოვრებაშვილი — ქარელის დამზადებისა და ხარისხის სახელმწიფო ინსპექციის ინსპექტორი; რამაზ ხოშაძე — სახალხო კონტროლის ქარელის რაიონული კომიტეტის ინსპექტორი; გურამ ვაშაძე, ბიორგი ნოდია— „კომუნისტის“ სპეციალური კორესპონდენტები.

სოფელს მივხედოთ, სოფელს!

ანუ ფიქრები იმ ვითარების გამო, რომელიც სერიოზულ განზოგადებასა და შესაბამის ღონისძიებათა განხორციელებას მოითხოვს

ამბავი, რომელიც ახლა უნდა მოგითხროთ, და რომელთანაც დაკავშირებული მომენტები მართლაც სერიოზულ განზოგადებასა და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელებას ითხოვს, ამ რამდენიმე ხნის წინათ ზეგდიდის რაიონის სოფელ ჯიხაშკარში მოხდა. ერთი შეხედვით, თითქოსდა სოფელში არ უნდა ყოფილიყო ადგილობრივ ხელმძღვანელობასა და მშრომელებს შორის რაიმე კონფლიქტური სიტუაციის გამოვლენა მიზეზები, რადგან ამ ბოლო ათი წლის მანძილზე იგი საკმაოდ მოღონიერდა და ეკონომიკურადაც განმტკიცდა, მაგრამ...

იმ დღეს კოლმეურნეობაში ხეოფასს აჩიგებდნენ. გასულ თვეში გამომუშავებული და გამოწერილი თანხის რაოდენობით უკმაყოფილო მექანიზატორებმა სამუშაო მიატოვეს, იმავე ღამეს კლუბ-კინტორის მეორე სართულზე ასასვლელ კიბეს მსხვილი ბოქლომი დაადეს, გასაღები შორს მოისროლეს და მეორე დღეს სოფლის ცენტრში უსანქციო მიტინგი მოაწყვეს. მკითხველს წარმოდგენილი აქვთ, რა უცაბად იკრიბება ასეთი აქციის გამო ცნობისმოყვარეთა დიდი ჯგუფი, გამვლელ-გამომვლელი. ხალხი მართლაც ბევრი მოვიდა. უკმაყოფილო მექანიზატორებმა კატეგორიულად მოითხოვეს მათი გამომუშავების ნორმების გადასინჯვა, შრომის იჯარულ მეთოდზე გადაყვანა, რწმენებულთა კრების მოწვევა და კოლმეურნეობის ხელმძღვანელთა გადახალისება. იმის გამო, რომ ისეთ მიტინგებზე ძნელია თავისუფალი და გულახდილი დიალოგის გამართვა და ჭეშმარიტების დადგენა, მართლაც საჭირო გახდა რწმენებულთა კრების მოწვევა. ამასთან მხედველობაში მიიღეს უკმაყოფილოთა ჯგუფის მოთხოვნაც რწმენებულთა შემადგენლობის გადახალისების შესახებ.

აწრიალდა სოფელი. საგონებელში ჩავარდნენ რაიონის ხელმძღვანელი მუშაკები. ასეთი აქცია პირველად მოხდა რაიონში და ზოგიერთები დაიბნენ. რწმენებულთა კრებას სოფლის აქტივიც დაესწრო. გაიმართა სერიოზული ორმხრივი დიალოგი მოწინაღმდეგე მხარეთა შორის და სამართლეს ყველა მიმართულებით აეხადა ფარდა. საგაზეთო სტატიაში ძნელია კრებაზე დასმული და პასუხგაცემული ყველა პრობლემის გარშემო მსჯელობა, მაგრამ ერთი უდავოა. კერძოდ ის, რომ ყველა წამოყენებულ საკითხზე საუბარი მაინც ვერეფერ ატმოსფეროში მიმდინარეობდა და კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა, რომ არა გვაქვს დიალოგის კულტურა, რომ სოფელში (ალბათ, ქალაქშიც) სერიოზული მუშაობა გემართებს მოსახლეობის სამართლებრივი ცოდნის ამაღლებისა და ზნეობრივი სრულყოფისათვის.

გარდაქმნისწინა ათეული წლებისათვის დამახასიათებელმა ნეგატიურმა მოვლენებმა რასაკვირველია, თავისი უარყოფითი დაღი დასვა ადამიანს, ყველა ამ მახინჯ დანალექს და დანაშრეგს გაშენდა-გასუფთავება უნდა და ნურავინ იფიქრებს, რომ ეს პროცესი უმტკივნეულოდ და იოლად ჩაივლის.

— თქვენ ესწრებოდით მიმდინარე წლის მარტში გამართულ კოლმეურნეთა საანგარიშო-საარჩევნო კრებას, სადაც სრული უფლება და, იმედია, საშუალებაც გქონდათ ოფიციალურად დაგეყენებინათ ეს მტკივნეული საკითხები. ხოლო თუ იქ ვერ მოახერხეთ, კოლმეურნეობის ეკონომისტს, ან თქვენი უშუალო ხელმძღვანელისათვის — ინჟინერ-მექანიზატორ მ. ზარანდიასთვის მაინც მიგიმართათ, გაგერკვიათ გამომუშავების ნორმები და მკაცრად მოგეთხოვათ მისგან მისი შესრულება, რად არ მოიქეცით ასე? — ვკითხეთ მექანიზატორ სოსო ჯალაღონიას.

— საანგარიშო კრებაზე საერთოდ არ შეიძლებოდა სიტყვის ამოღება და სიმართლის თქმა. იქ ვინმე კრიტიკულად რომ გამოსულიყო, დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ინტრიგანად მონათლავდნენ. საკუთარი მწარე გამოცდილებით ვიცით ეს. ამიტომ ყველა ერიდებოდა ხელმძღვანელობასთან ურთიერთობის გამწვავებას და ჩვენც ბედს ვიყავით შერიგებული. ახლა კი საშუალება მოგვეცა და გულში დაგროვილმა ბოღმამ ერთბაშად იფეთქა, გვიპასუხა მექანიზატორმა.

ს. ჯალაღონიას ნაამბობიდან ზოგიერთ მომენტს შეიძლება ანგარიში გავუწიოთ. რა დასამალია, რომ საერთოდ ყველა სოფელში, საზოგადოებრივ მეურნეობებში წლების მანძილზე დამკვიდრებულ ხელმძღვანელობის ადმინისტრაციულ-ბიუროკრატიულ მეთოდს, ჯერაც ვერ შეველიეთ და წყალწაღებულივით ვეკიდებით, თითქოს სხვა გამოსავალი არ გვქონდეს. აი, უწინარესად, სწორედ ეს აფერხებდა და აფერხებს ნორმალურ დიალოგს, ქმნის დაძაბულობას. კოლმეურნეობის ეკონომისტ ბ. ჭკადუასთან გავარკვიეთ, რომ მიმდინარე წელს სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების ყველა დარგი გადაყვანილია იჯარულ მეთოდზე, ოღონდ ეს ასეა, ეს ასეა, ოღონდ ეს ასეა, ოღონდ ეს ასეა, ოღონდ

ხურო, მეხრე... თუ „დიპლომიანი სასიძო“?

რესპუბლიკის ეკონომიკური დამოუკიდებლობა და საკადრო პოლიტიკის ზოგიერთი საკითხი

ოკავშირე რესპუბლიკის ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მიღწევა მოითხოვს ისეთ მეცნიერულ-ტექნიკურ და სოციალურ-ეკონომიკურ გადაწყვეტილებათა მიღებას და რეალიზაციას, რომლებიც მაქსიმალურად პასუხობენ ეროვნული ეკონომიკის განვითარების ინტერესებს. ბუნებრივია, ქვეყნის მასშტაბით სახალხო მეურნეობის დარგებისა და ქვედარგების გაძღოლა ითვალისწინებს სწარმოთა და გაერთიანებათა შესაბამის ტერიტორიულ ორგანიზაციას, მაგრამ სამეურნეო საქმიანობის გაძღოლის ეს ასპექტი არ შეიძლება გავიგივოთ მოკავშირე რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობრივ იზოლირებასთან, ვინაიდან ეკონომიკური დამოუკიდებლობა მოითხოვს ისეთ დარგობრივ სტრუქტურას, რომელიც სწორად შეიახამებს რესპუბლიკის ეროვნული სიმდიდრის გამოყენებას შრომის შინარესპუბლიკური, საკავშირო და მსოფლიო დანაწილების ტერესებთან.

სახალხო მეურნეობის გაფართოებული კვლავწარმოებისათვის აუცილებელია საზოგადოებრივი წარმოების უზრუნველყოფა მაღალკვალიფიციური კადრებით. ამასთან მათი პროფესიონალიზმის სისტემატური სრულყოფა სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესით არის განპირობებული, რომელიც მიმართულია მომავალში საკადრო პოლიტიკის გაუმჯობესებისაკენ. ამ უკანასკნელის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ამოცანას შეადგენს რესპუბლიკის ფარგლებში არსებული შრომითი რესურსების მიზნშეწონილი ფორმირება, მათი სწორი დასაქმება, თავისებური ნაგბა სახალხო მეურნეობის დარგებში და კვალიფიკაციის ამაღლება. ყოველივე ამის განსახორციელებლად გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს: სამუშაო ადგილების რაოდენობასა და შრომითი რესურსების რიცხოვნობას შორის სრულ დაბალანსებას; უმაღლესი და საშუალო განათლების სპეციალისტთა საშტატო ერთეულების დანაშნულებისამებრ ათვისებას; მუშათა კადრებისა და სპეციალისტთა მომზადებას თითოეულის ეროვნისა და შესაძლებლობათა მიხედვით. შრომითი რესურსების ეფექტიანობა, თუ ეს სამი ფაქტორი არ ეთანაწყობა ერთმანეთს, მაშინ მიუღწეველია სამუშაო ძალის გამოყენების მაღალი ეფექტიანობა და გაძნელებულია სწორი დემოგრაფიული პოლიტიკის განხორციელება.

ჩვენი რესპუბლიკის რეგიონისათვის დამახასიათებელია შრომითი რესურსების რიცხოვნობასა და სამუშაო ადგილების რაოდენობას შორის დისპროპორცია, საკმარისია აღინიშნოს, რომ რესპუბლიკის ქალაქებში სამუშაო ადგილების რაოდენობის ზრდა დაახლოებით 2,5-ჯერ წინ უსწრებს აქ მყოფ შრომითი რესურსების ბუნებრივ მატებას, რაც იწვევს დამატებითი მუშახელის მოზიდვას სოფლებიდან. ეს გარემოება გამოწვეულია, ერთი მხრივ, ქალაქებში მრეწველობის დარგების დაუსაბუთებელი თავმოყრით. მათში დიდი რაოდენობის ახალი ობიექტების მშენებლობის დაწყებით და რიგ შემთხვევაში სამშენებლო ობიექტების მშენებლობის ხანგრძლივობის ნორმატივების უხეში დარღვევით. ამის გამო დაუმთავრებელი მშენებლობის მოცულობა იზრდება ნაცვლად იმისა, რომ მცირდებოდეს. მეორე მხრივ, სოფლად სამრეწველო საწარმოთა შეკუმშულობის შეზღუდულობითა და ინფრასტრუქტურის განუვითარებლობით.

ყოველივე ამის გამო სოფლის შრომითი რესურსების დიდი ნაწილი ქალაქად მუშაობს. მაგალითად, ჭ. თბილისში დასაქმებულთა 14 პროცენტი მეზობელი რაიონებიდან მოსული მუშახელია; დიდ ქალაქებში (რუსთავი, ქუთაისი, ბათუმი, სოხუმი) — 8,7 პროცენტი, საშუალო ქალაქებში (გორი, ფოთი, ზუგდიდი) — 12 პროცენტი, მცირე ქალაქებში — 13 პროცენტი. სასოფლო დასახლებებში ისეთი დეგომარეობაა: რესპუბლიკის ბარის ზონიდან (მოიცავს 20 ადმინისტრაციულ რაიონს) — 102,2 ათასი მუშახელია დასაქმებული ქალაქად, ანუ 18 პროცენტი; მთაბორცვიან ზონიდან (მოიცავს 32 ადმინისტრაციულ რაიონს) — 134,6 ათასი, ანუ 21 პროცენტი, მაღალმთიანი ზონიდან (მოიცავს 17 ადმინისტრაციულ რაიონს) — 41,2 ათასი, ანუ 20 პროცენტი. სოფლის შრომისუნარიანი მოსახლეობის ქალაქად დასაქმება აძლიერებს მოსახლეობის მუდმივ მიგრაციას, რაც რიგ შემთხვევაში იწვევს სოფლების გაუკაცრიელებასაც კი.

მდგომარეობის გამოსასწორებლად გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ქალაქიდან სამრეწველო, სატრანსპორტო თუ სხვა დაწესებულებათა სოფლად გატანას, რაც ხელს შეუწყობს სოფლის მოსახლეობის სტაბილიზაციას, სოფლად სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის მიღწევათა დანერგვას, მასში ახალი დარგების შეპრას და საზოგადოებრივი წარმოების ეფექტიანობის გადიდებას. სოფლად სახალხო მეურნეობის დარგობრივი სტრუქტურის სრულყოფაში დიდ როლს შეასრულებს რეკონსტრუქციული რესურსების გონივრული გამოყენებაც. ამ უკანასკნელს საფუძველად უნდა დაედოს ამ დარგში ტექნოლოგიური პროცესების კომპლექსური მექანიზაცია, ყველა საწარმოში მოძველებული, დაბალი წარმადობის მოწყობილობათა შეცვლა; სოფლად მშენებრივ ობიექტებისა და სახალხო მეურნეობის დარგების მიხედვით კაპიტალურ დაბანდებათა მოცულობის დაგეგმვა უნდა განხორციელდეს მათი მწყობრში შეყვანის ოპტიმალური ვადებით.

ამგვარ ღონისძიებათა განხორციელება დღეს გადაუდებელს წარმოადგენს. ერთი მხრივ, გაუკაცრიელებული სოფლების აღსდგენად და სოფლად მოსახლეობის სტაბილური ბინადრობის შესანარჩუნებლად. მეორე მხრივ, სვანეთსა და აჭარაში მომხდარმა სტიქიურმა უბედურებებმა გამოიწვიეს მოსახლეობის სხვა რაიონებში გადასახლება. ამავე დროს მათი ჩასახლების დროს უნდა გავითვალისწინოთ სამეურნეო შესაძლებლობა, რომელიც ხელს შეუწყობს, როგორც ეკონომიკური, ისე დემოგრაფიული სტაბილიზაციას გაუმჯობესებას, ქალაქებიდან სარეწველო და სხვა დარგების გატანის გზით. ამგვარმა გადანაცვლებამ ახალ საწარმოებში დასაქმებულმა მაღალკვალიფიციურმა და ტექნიკურად კარგად შეიარაღებულმა მუშაკებმა სპარტენო ადგილი უნდა დაიკავონ რესპუბლიკის შრომის ტერიტორიული დანაწილების სისტემაში. ამის საწინდარია ზემოჩამოთვლილი დარგების განვითარების ხელშემწყობი ეკონომიკური და სოციალური პირობები სოფლად.

ქალაქებიდან სამუშაო ადგილების სოფლად გატანა მნიშვნელოვანი ღონისძიებაა, მაგრამ ისმება კითხვა: ვის მიეცეს სამუშაო ადგილები სოფლად გატანილ ფილიალებსა, თუ საწარმოებში? სოფლად დღემდე არასასურველმა დემოგრაფიულმა ვითარებამ თავისი უარყოფითი კვალი დაჰჩნია ქალაქსა და სოფლად დასაქმებულთა შორის თანაფარდობას. თუ გავითვალისწინებთ, რომ წონასწორობის აღდგენა აუცილებელია, მაშინ სამუშაო ადგილების გატანასთან ერთად უნდა ვიზრუნოთ ამ ადგილებზე მომუშავე მუშახელის გაყვანაზეც. ისე არ უნდა მოხდეს, რომ ქალაქებიდან სამუშაო ადგილები გავიტანოთ და მათზე მომუშავე მუშახელი ქალაქში დაგვრჩეს.

საკითხის ამგვარი გადაწყვეტა, ჩვენი შეხედულებით ერთ-ერთი რეალური გზაა სოფლად დასაქმების გასაუმჯობესებლად და ბევრად ნაკლებ სიძნელეებს შექმნის ქალაქის მოსახლეობის რეგულირების გათვალისწინებისას. რა მოსაზრებიდან გამოვდიოთ საკითხის ამგვარი გადაწყვეტის სასარგებლოდ?

ცნობილია, რომ სოფლად ძირითადად ერთადერთი დარგი — სოფლის მეურნეობა შეიმოგარჩო, რამაც სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ორგანიზაციის კოლონიური შინაარსი დაუტოვა. ამავე დროს იგი უმეტესწილად ექსტენსიურად წარიმართება, რის გამოც ვერ იზიდავს მაღალკვალიფიციურ მუშახელს, ქალაქად მომუშავე სოფლელთა დაბრუნება მშობლიურ სოფლებში სრულიად მისაღებია და სასარგებლო როგორც ქალაქისათვის, ისე სოფლისათვის; ისინი ხომ იქ (სოფლად) ბინით უზრუნველყოფილნი არიან, რაც ბევრ სიზრუნველს მოხსნის ქალაქს, ისევდაც დაბაუულ ვითარებაში. სოფლად საშრეწველო და სხვა დარგების გატანა მნიშვნელოვნად გაგანაპირობებს იქ ინფრასტრუქტურის აღორძინებას, რაც გამოიწვევს შრომისუნარიანი მოსახლეობის დასაქმებას ბევრ ახალ დარგში. მრავალდარგიანობა კი სოფლის მოსახლეობის სტაბილურობის აუცილებელი პირობაა. ამავე დროს უნდა ითქვას, რომ ქალაქებიდან სოფლად მუშახელის გაყვანა დიდი რაოდენობით გამოიწვევს მუშახელის დეფიციტს ქალაქად. ამის კონპენსაციია უნდა მოხდეს ქალაქებში არსებული სამრეწველო, სამშენებლო, სატრანსპორტო და სხვა საწარმოთა სრული მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის დანერგვის გზით.

ვფიქრობთ, რომ სათანადო ორგანიზაციის მიერ ზემოაღნიშნულის სრულყოფისას რეგიონალურ ასპექტში შეიძლება დაზუსტდეს ის მხარეები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ საკითხის საბოლოო მოგვარებას. ამასთანავე მიგვაჩნია, ეს საკითხი უნდა გადაწყდეს ეტაპობრივად, მაგრამ არა გაჭიანურებულად, სავსებით შესაძლებელია მისი მოგვარება ერთ ხუთწლედში. სოფლის თანამედროვე პირობებში დატოვება რესპუბლიკის ეკონომიკური დამოუკიდებლობის ძირგამომთხრელი აქტი იქნება. ეს რომ ასე არ მოხდეს, საჭიროა საკითხის დროული გადაჭრა.

ქვეყნის ოფიციალურ წრეებში წლების მანძილზე დამკვიდრდა წარმოდგენა, თითქოს საკადრო საკითხი საბჭოთა კავშირში ერთხელ და საბოლოოდ გადაიჭრა. ამგვარმა განწყობილებამ გამოიჩინა საკადრო საკითხის სერიოზული მეცნიერული კვლევა-ძიება. თუმცა ნაშრომები ამ დარგში საკმაო რაოდენობით იქმნებოდა, მაგრამ შესაბამის ინსტანციაში ისინი გამოყენებას ვერ პოულობდნენ.

საკადრო პოლიტიკაში პრობლემები მხოლოდ გუშინ და დღეს არ გაჩენილა. მათგან ყველაზე მთავარი უკავშირდება მომზადებულ სპეციალისტთა არადანიშნულებისამებრ გამოყენებას. ამაზე მეტყველებს შემდეგი მონაცემები: 1986-1987 წლების მასალებით საქართველოს სახალხო მეურნეობაში 634,5 ათასი სპეციალისტი იყო დასაქმებული (კოლმეურნეობებში დასაქმებულთა ჩათვლით) უმაღლესი, საშუალო-სპეციალური, და საერთო განათლებით, საშტატო ნომენკლატურულ მონაცემთა ანალიზი მიგვახლიშებს იმაზე, რომ აქედან 180 ათასი უნდა ყოფილიყო უმაღლესი განათლებით. ფაქტობრივად უმაღლესი განათლებისა იყო 283,1 ათასი ე. ი. 103,1 ათასით მეტი, ვიდრე საშტატო ერთეულთა ნომენკლატურით იყო გათვალისწინებული. ამავე დროს იმ ერთეულებზე რომლებიც მოითხოვდნენ უმაღლეს განათლებას 11 ათასამდე სპეციალისტი იყო საშუალო და საშუალო-სპეციალური განათლებით.

მდგომარეობა კიდევ უფრო რთულია ცალკეული რეგიონების მიხედვით: ქ. თბილისში საჭირო იყო 77,4 ათასი უმაღლესი განათლების სპეციალისტი, ფაქტობრივად დასაქმებული იყო 129,8 ათასი ე. ი. 52,4 ათასით მეტი; დიდ ქალაქებში (რუსთავი, ქუთაისი, ბათუმი, სოხუმი) — შესაბამისად 28,7 ათასი, 50,5 ათასი და 21,8 ათასი; საშუალო ქალაქებში (გორი, ფოთი, ზუგდიდი) — 6,2 ათასი, 8,8 ათასი და 2,6 ათასი; პატარა ქალაქებში — 36,2 ათასი, 64,2 ათასი და 27,9 ათასი. მსგავსი შეუსაბამობა გვხვდება სოფლადაც. მაგალითად, ბარის ზონაში 500 სპეციალისტი უმაღლესი განათლებით მუშაობს ისეთ საშტატო ერთეულზე, რომლებიც მოითხოვენ მხოლოდ საშუალო-სპეციალურ ან საშუალო განათლებას; მთაბორცვიან ზონაში — 400 მუშაკი, ხოლო მაღალმთიან ზონაში — 100 მუშაკი.

უმაღლესი განათლების მქონე სპეციალისტის პროფესიული ღირსების შელახვას თავი რომ დავანებოთ, სპეციალისტების ჭარბი რაოდენობით მომზადება ხომ ზედმეტ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. თუ გავითვალისწინებთ, რომ უმაღლესი განათლების ერთი სპეციალისტის მომზადება სწავლების მთელ პერიოდში ჯდება ეახლოებით 14,5 ათასი მანეთი, გამოდის, რომ უმაღლესი განათლების ზემოდასახელებული ზედმეტად მომზადებული სპეციალისტებისათვის დაიხარჯა დაახლოებით 1,5 მილიარდი მანეთი. სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ რომდენიმე ათეული ათასი უმაღლესი განათლების მუშაკი რიგით მუშადაც ან უმკრთოს მომსახურე პერსონალადაც მუშაობს.

ვფიქრობთ, ძალზე აქტუალურ პრობლემად იქცა ბიუროკრატიული მართვის ჩამოშორება ძოკავშირე რესპუბლიკებში კადრებს მომზადებიდან. თუმცა არ ვიქნებით მართალი, რომ ზემოაღნიშნულ შეუსაბამობაში მარტო ცენტრალური ბიუროკრატიული აპარატი დაგვედანაშაულებინა. არც რესპუბლიკის შესაბამისი ორგანოები იყვნენ წლების მანძილზე დაინტერესებულნი ეზრუნთ აღნიშნული თანაფარდობის დამყარებისათვის. ახლა საჭიროა საფუძვლიანი საზოგადოებრივი აზრის შექმნა, სოციალური და პოლიტიკური აქტიურობა აღნიშნული ამოცანის გადასაჭრელად.

რესპუბლიკაში მეტად არასახარბიელო სურათის იძლევა უმაღლესი განათლების სპეციალისტთა მომზადების სტრუქტურა. მაგალითად, 1985 წელს ყველა სახეობის სპეციალისტი გაშრშვეული იყო 14622 კაცი, მათ შორის ინჟენერი იყო 5250 ანუ 36 პროცენტი, ეკონომისტი 1337 ანუ 9 პროცენტი, პედაგოგი 2815 ე. ი. 20 პროცენტი, დანარჩენი 35 პროცენტი. ამავე პერიოდში რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში ფუნქციონირებდა 1277 სამრეწველო, 699 სამშენებლო ობიექტი და 3900 სკოლა. ყოველ მათგანზე შესაბამისად მოდიოდა ახლადდამთავრებული ინჟენერი 2,6, ეკონომისტი 0,6, ხოლო პედაგოგი 0,9. 1987 წელს სსრ კავშირის შრომისა და სოციალურ საკითხთა სახელმწიფო კომიტეტმა გამოსცა თანამდებობათა საკვალიფიკაციო ცნობარი, რომლის მიხედვით სამრეწველო და სამშენებლო ობიექტებზე იყო სუფთა ეკონომიკური თანამდებობა — 32, ხოლო საინჟინრო-ეკონომიკური — 18 ე. ი. სულ 50, ხოლო სუფთა საინჟინრო მხოლოდ 37 ე. ი. ფაქტობრივად ერთი სამუშაო ადგილისათვის მზადდება 5 ინჟენერი და 1 ეკონომისტი (მაშინ როდესაც ეკონომისტთა თანამდებობა 30 პროცენტით მეტია). აქედან გამოდის, რომ ინჟენერთა მომზადება მეტისმეტად დიდია, ხოლო ეკონომისტთა მომზადება დასაშვებზე ცოტა მეტი.

ახლა შევადაროთ უმაღლესი განათლების სპეციალისტთა მომზადება განვითარებულ ქვეყნებში. ამერიკის შეერთებულ შტატებში მთელი კონტიგენტიდან ინჟინრებზე მოდის 10 პროცენტი, (იგი თითქმის სტაბილურია 1910 წლიდან მოყოლებული), საფრანგეთში 10-15 პროცენტი, იაპონიაში 25 პროცენტი (იაპონია საერთაშორისო კლისია, რადგან აქ დიდი რაოდენობით ინჟინრებს ამზადებენ საექსპორტოდ). ამ ქვეყნებში დაახლოებით სამჯერ (ზოგან უფრო მეტად) ნაკლები ინჟინრებია დასაქმებული სახალხო მეურნეობაში ვიდრე ჩვენთან. ასე მაგალითად, 1985 წლისათვის იაპონიაში ინჟინრულ თანამდებობაზე მუშაობდა 90 ათასი სპეციალისტი, აშშ-ში 104 ათასი, ხოლო დასავლეთ გერმანიაში — 60 ათასი. ამ პერიოდისათვის მარტო თბილისში მუშაობდა სამრეწველო და სამშენებლო წარმოებაში 46,2 ათასი ინჟენერი (რომელთაგან მეოთხედი უკუქცევადი პროცესების პრაქტიკულ განხორციელებაზე თითქმის არავინ ზრუნავს. საქმე იქამდე მივიდა, რომ მოგვიმრავლდნენ მუშები უმაღლესი განათლებით.

ყველას უნდა ახსოვდეს ელემენტარული ეშმარიტება. თუ სპეციალისტი თავის განათლების მაუწყებელი დიპლომის ღირსებას ვერ დაიცავს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის რეალიზაციას სრული საფრთხე ემუქრება. და თუ ეს ასე გაგრძელდა სულ მალე ტექნიკური პროგრესის დამუხრუჭების მოწმე გავხდებით. ეს კი საზოგადოებისათვის საბედისწერო გახდება.

საკითხის მეორე მხარესთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ დღეს რესპუბლიკას ყველა პირობა აქვს იმისათვის, რომ ზუსტად განსაზღვროს და დაგეგმოს ყოველი რანგის სპეციალისტთა მომზადება და განაწილება. თუ ამისათვის შესაბამისი ორგანონი სურვილს გამოთქვამს და სათანადო კვლევით დაწესებულებებს დაავალებენ აღნიშნული საკითხის მეცნიერულად გადაჭრას. როგორც სპეციალისტების, ისე მუშათა კადრების მომზადების და გამოყენების დაგეგმვის რამდენიმე მეთოდია დღეს შემოთავაზებული მეცნიერების მიერ. საჭიროა ამ მეთოდების აპრობაცია და საექსპერიმენტოდ გატანა ცხოვრებაში, შემდეგ კი ექსპერიმენტების შედეგების შეფასება და სათანადო რეგირება სასწავლელთა კატეგორიების მიხედვით: უმაღლეს სასწავლებელთა, საშუალო სპეციალური და საშუალო განათლების სისტემაში მუშაობის წარმართვა მეცნიერულად დასაბუთებული მეთოდების საფუძველზე. არ არის გამორიცხული დასახელებულ სასწავლებელთა ფუნქციების სრულყოფა ისე, რომ უმაღლეს სასწავლებლებში აღიზარდონ მხოლოდ ნიჭიერნი და იმ რაოდენობით, რაც საჭიროა სახალხო მეურნეობისათვის. ასეთ შემთხვევაში მიზანშეწონილი იქნება დიფერენცირებული სწავლება ამ მიზნით, რომ ყოველი სპეციალისტი მზადდებოდეს როგორც პროფესიონალი. ამისათვის კი საჭიროა სათანადო სასწავლო-ტექნიკური ბაზა, მაღალკვალიფიციური პედაგოგიური კოლექტივი და ახალი სასწავლო პროგრამები.

პროფესიონალთა აღზრდა გაგვიადვილებს მენეჯერთა მომზადებასაც. ასეთებად უნდა მზადდებოდეს განსაკუთრებული უნარის ახალგაზრდობის შემადგენლობიდან, რომლებსაც ცოდნასთან ერთად აღმოაჩნდებათ უნარი სამეურნეო და სოციალურ სიტუაციებში გარკვევისა. ეს იქნება ის საამედო შემადგენლობა, რომელიც გადაწყვეტს სახალხო მეურნეობის დარგთა გაძღოლის ბედს თანამედროვეობის მოთხოვნათა საფუძველზე.

არანაკლები ყურადღება სჭირდება მუშათა კადრების მომზადებასა და გამოყენებას. მუშათა კადრების მომზადება ხდება პროფტექნიკურ სასწავლებლებსა და საწარმოებში, სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ პროფტექნიკურ სასწავლებლებში ხშირად ისეთი ახალგაზრდებიც ხვდებიან, რომლებსაც არავითარი მოწოდება არ გააჩნია დასაუფლებელი პროფესიისადმი. ამიტომ სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ კურსდამთავრებული სხვა გზას ირჩევს (65-75 პროცენტი) ან სწავლას აგრძელებს უმაღლეს სასწავლებელში (არა არჩეული პროფესიით), ანდა მიდის საწარმოში და ახალ პროფესიას ეუფლება. ეს კი ზედმეტ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ პროფტექნიკურ სასწავლებელში მომზადებული მოსწავლე უფრო ძვირი ჯდება, ვიდრე ზოგიერთი უმაღლესი სკოლის სტუდენტი. ამიტომ პროფტექნიკურ სასწავლებელში ყველა კი არ უნდა მივიღოთ, არამედ ისინი ვისაც შეუძლია პრაქტიკულ საქმიანობასთან ერთად თეორიასაც დაეუფლოს.

რაც შეგიძია იმ ბავშვებს (ახალგაზრდებს), რომლებიც წიგნზე მუშაობის მიდრეკილებას ვერ ამჟღავნებენ, დაწყებით სკოლებიდანვე უნდა ხდებოდეს მათი გადაყვანა შეგირდთა სკოლებში. ასეთი სკოლების დაარსება დღეს აუცილებელია. საქმე ის არის, რომ პროფტექნიკურ სასწავლებლებში 400-მდე პროფესიის მუშათა კადრების მომზადება ხდება, სინამდვილეში კი არსებობს 15 ათასზე მეტი მუშათა პროფესია. ის რისი მომზადება ნომენკლატურულად მიუღწეველია, უნდა შევავსოთ შეგირდთა სკოლებში. ასეთი სკოლები თვით საწარმოებსა და დაწესებულებებში უნდა მოეწყოს მათივე (საწარმოთა) ხარჯით.

დღეს სახალხო მეურნეობას გაცილებით უფრო მეტად სჭირდება ხურო, მეხრე, მეთუნე, მყნობელი, დურგალი, მწყემსი, ხალბანდი და სხვა მრავალი, ვიდრე პიროვნება უმაღლესი განათლების დიპლომით, რომელსაც თავისი სპეციალობით მუშაობა არ შეუძლია და იძულებულია ბედს მიენდოს. ამას აპირობებს სხვა გარემოებასთან ერთად სპეციალობის არჩევისადმი ინდივიდუალური მიდგომაც. აი, სათანადო მონაცემები ამის შესახებ. ჯერ კიდევ 1986-1987 წლებში, შრომის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალის შრომითი რესურსების განყოფილების მიერ მოწყო უმაღლესი განათლების პირთა გამოკითხვა (სულ დარიგდა 700 ანკეტა). ანკეტაში სხვა კითხვებთან ერთად შეტანილი იყო ასეთი კითხვებიც:

1. თქვენ მიერ დამთავრებული უმაღლეს სასწავლებელში საკუთარი გადაწყვეტილებით შეხვედით თუ სხვისი რჩევით? 2. რა პროფესიით იყავით დაინტერესებული უმაღლეს სასწავლებელში შესვლამდე? 3. კმაყოფილი ხართ თუ არა თქვენი სპეციალობით? 4. ავლენთ თუ არა ინიციატივას სამუშაო ადგილზე?

პირველ კითხვაზე გამოკითხულთა მხოლოდ 28 პროცენტმა უპასუხა, რომ იგი უმაღლეს სასწავლებელში შეგიდა საკუთარი გადაწყვეტილებით. მეორე კითხვაზე 42 პროცენტმა უპასუხა, რომ დაინტერესებული იყო სულ სხვა პროფესიით, ვიდრე მან მიიღო უმაღლეს სასწავლებელში. მესამე კითხვაზე 57 პროცენტმა აღნიშნა, რომ კმაყოფილი არ არის მიღებული სპეციალობით; მეოთხე კითხვაზე 51 პროცენტმა ჩაწერა, რომ ისინი ყოველგვარ თაოსნობას მოკლებულნი არიან, რადგან ადგილობრივი ხელმძღვანელობა არ არის დაინტერესებული რაიმე ინიციატივით.

ზემოაღნიშნული პასუხები, ცხადია, რაიმე გადაწყვეტილების მიღების საშუალებას არ გვაძლევს, მაგრამ გვაიძულებს ბევრ რამეზე დავფიქრდეთ. რატომ უჭირთ ახალგაზრდებს სპეციალობის არჩევა? რატომ შევიდა უმაღლეს სასწავლებელში ისეთ სპეციალობაზე, რაც მას არ აინტერესებდა? რატომ არ დაინტერესდა თავის სპეციალობით უმაღლესი სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ მაინც? ანდა ინიციატივის გამოჩენას განა სხვისი კარნახი სჭირდება? ყოველგვარი თაოსნობა პიროვნების შინაგანი ბუნებიდან გამოდინარეობს და მას პროფესიონალიზმი განსაზღვრავს. რაც უფრო მაღალია იგი, მით უფრო ძლიერია კადრების გავლენა სამეურნეო საქმიანობის შედეგებზე.

საკადრო პოლიტიკა ერთ-ერთი განმსაზღვრელია რესპუბლიკის ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მოპოვების გზაზე. რაც უფრო სწორად წარიმართება იგი, მით უფრო ძლიერი იქნება ჩვენი რესპუბლიკა. ამასთან დაკავშირებით დიდი მუშაობა დაგეგმილია ოესპუბლიკაში საკადრო პოლიტიკის სრულყოფისათვის. ეს პროცესი უკვე დაიწყო და იგი უნდა გაგრძელდეს.

დავით ძნელაძე,
შრომის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალის დირექტორი, პროფესორი;

ოთარ სალარეიშვილი,
ამავე ფილიალის განყოფილების გამგე, პროფესორი.

ავტორების თხოვნით ამ წერილის ჰონორარი გადაირიცხება რესპუბლიკის დემოგრაფიულ ფონდში.

ეკონომისტი

საკავშირო ინფორმაციული
4 სექტემბერი
ბიბლიოთეკა

აქტუალური ინტერვიუ

გასათვალისწინებელია მოსალოდნელი შედეგები

ავსტრიელი პოლიტიკური მოღვაწე საბჭოთა ბალტიისპირეთის შესახებ

„როგორ აფასებთ ამჟამად საბჭოთა ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში შექმნილ სიტუაციას?“ — ასეთი კითხვით მიმართა საკადესის კორესპონდენტმა ავსტრიის ეროვნული, საბჭოს საგარეო-პოლიტიკურ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარეს, სოციალისტური ალიანსის ადამიანის უფლებათა კომიტეტის თავმჯდომარეს პეტერ ანნეკოვიჩს.

ვითარება, ცხადია, მეტად რთულია, თქვა მან. ამის მიზეზია ცნობილი გადახრები, რომლებიც დაშვებული იყო სტალინიზმისა და უძრაობის პერიოდში. გარდაქმნამ, საჯაროობამ კი ხალხებს შვეიცის, საკუთარ ენაზე ამრთა პლურალიზმის შესაძლებლობა. ეს, რა თქმა უნდა, პოზიტიური, ჯანსაღი პროცესია. მაგრამ ახლანდელი მოვლენები გარკვეულ მადესტაბილიზებელ როლს ასრულებენ და საჭიროა მოქმედება ამ დესტაბილიზაციის აღმოსაფხვრელად. ამასთან დაკავშირებით მინდა აღვნიშნო, რომ ჩვენ ომის შთაბეჭდილების ქვეშ ვართ თუ როგორი გაგებით, როგორი ამბანაგური სულისკვეთებით წყდებოდა აქამდე პრობლემები, ეზეველობაში მაქვს ის ფაქტი, რომ ამისათვის აირჩიეს პოლიტიკური გზა და არა ადმინისტრაციული ან სამხედრო ჩარევა, დასძინა მან.

ნაციონალიზმი დემონია, რომელსაც თავი უნდა დავაწიოთ. ბალტიისპირეთში მცხოვრები რუსების, სხვა ეროვნების წარმომადგენელთა დისკრიმინაციის ახლანდელი ცდა გარკვეულწილად ძირითადი კონსტიტუციური პრინციპების, ძირითადი თავისუფლებების დარღვევაა. ახლა საბჭოთა კავშირი სამართლებრივი სახელმწიფოს შექმნის მიმართულებით მოძრაობს. მე ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებს ამ საქმეში თავიანთი წვლილის შეტანა სურთ, მათ უნდა იხელმძღვანელონ გარკვეული პრინციპებით, როგორიცაა, მაგალითად, ყველა მოქალაქის თანასწორობა კანონის წინაშე. ერთი სიტყვით, ეროვნული პრობლემები ყველაზე რთულია. ამაში საკუთარი გამოცდილებით დავრწმუნდნით. ამიტომ ჩვენთვის გარდაქმნა საბჭოთა კავშირში, ადამიანებისათვის თავისუფლების მინიჭება, სხვა ცვლილებები იმის საუკეთესო გარანტიაა, რომ ყველა პრობლემა საბჭოთა კავშირის საბჭოთა კონსტიტუციის საფუძველზე და საბჭოთა სახელმწიფოს ფარგლებში გადაწყდება. საკითხის მოწესრიგების სხვა შესაძლებლობას უბრალოდ ვერ ვხედავ, თქვა ავსტრიელმა პოლიტიკურმა მოღვაწემ.

ცხადია, განაგრძო მან, საჭიროა ხალხთა ეროვნული იდენტურობის უზრუნველყოფა. ეს მხოლოდ სასარგებლო იქნება, ასე ვთქვათ, „საბჭოთა კავშირის საერთო სახლისათვის“. ასეთი ამოცანის გადაწყვეტას ხელს შეუწყობს გაცილებით ლიბერალური პოლიტიკა ეროვნულ საკითხში, რომელიც გზას იკაფავს საბჭოთა ქვეყანაში. ცხადია, ამჟამად ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში წარმოქმნილი კონფლიქტები სერიოზული საქმეა, საჭიროა იქედან გონივრულად, აუჩქარებლად თავის დაღწევა. უნდა ხელმძღვანელობდნენ იმით, რომ სტატუსკვოს ნებისმიერი შეცვლა შეიძლება სერიოზული მადესტაბილიზებელი ფაქტორი გახდეს საბჭოთა კავშირისათვის. ამიტომ აუცილებელია, რომ ყოველივე წარმართოს დიალოგის და არა კონფრონტაციის გზით. მიგიდა აღვნიშნო, რომ მე ერთმნიშვნელოვნად მხარს ვუჭერ ერთი თვითგამორკვევის უფლებას, მაგრამ სანამ მოთხოვნებს წამოაყენებენდნენ, ვთქვათ, საბჭოთა კავშირიდან გასვლის შესახებ, საჭიროა გულდასმით აწონ-დაწონონ ყველა შესაძლო შედეგი და არ მოქმედებდნენ ხელაღებით. და ბოლოს ვიტყვი, რომ საბჭოთა ბალტიისპირეთის ახლანდელი პრობლემების გადასაჭრელად საჭიროა სიმშვიდე, წინდახედულობა, მოთმინება, ხალხთა ურთიერთმატივცემა, დასძინა პ. ანნეკოვიჩმა.

საზოგადოებრივი აზრი

43 პროცენტი უკმაყოფილია

ნიუ-იორკი. „ბოსტონ გლობის“ შეკვეთით მოწყობილი საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვის მონაწილეთა 43 პროცენტმა „ცუდი“ ან „საშუალო“ უწოდა ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის ჯორჯ ბუშის საქმიანობას ნარკომანიის წინააღმდეგ ბრძოლაში. პრეზიდენტის მოქმედება მოიწონა გამოკითხულთა 38 პროცენტმა.

გამოკვლევის ორგანიზატორები აღნიშნავენ, რომ ამ დარგში თვითონ სახლის პოლიტიკისადმი ბევრი ამერიკელის ნეგატიური დამოკიდებულების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზია ადმინისტრაციის მიერ შემუშავებული ნარკომანიის წინააღმდეგ ბრძოლის პროგრამა. ბუშმა ოფიციალურად უნდა ჩამოაყალიბოს ეს პროგრამა 5 სექტემბერს ეროვნული ტელევიზიით გამოსვლის დროს. მაგრამ პრესაში უკვე მოხდა ინფორმაცია ამ პროგრამის ზოგიერთი დეტალის შესახებ. გაზეთები იუწყებიან, კერძოდ, რომ პრეზიდენტი აპირებს ნარკოკონტრაბანდისტთა წინააღმდეგ ბრძოლის ნაცვლად გააძაცროს იმ ადამიანთა სასამართლო დევნა, ვინც ხმარობს ამ შხამს. სპეციალურად ამ მიზნებისათვის ნავარაუდევია, კერძოდ, ახალი საპყრობილეების მშენებლობა. მაგრამ ასეთი მშენებლობის იდეას მხარი დაუჭირა გამოკითხულთა მხოლოდ 28 პროცენტმა.

შემოთხვევა

ბედად გადარჩა

ლონდონი. დიდი ბრიტანეთის ლეიბორისტული პარტიის ლიდერი ნილ კინოკი, რომელიც ირლანდიაში იმყოფებოდა ოჯაური კოლეგა-ლეიბორისტების მიწვევით, კვირას საღამოს ავტოკატასტროფაში მოხვდა. დუბლინიდან მილებული ცნობით, ეს ინციდენტი მოხდა, როცა ავტომობილი, რომელშიც კინოკი და მისი თანხმლები პირები იხდნენ, ადგილობრივ აეროპორტს უახლოვდებოდა. მძღოლს გულის შეტევა მოუვიდა, რის გამოც ავტომანქანამ მართვა დაკარგა და საპირისპიროდ მომავალ მანქანას დაეჯახა.

მძღოლი დაიღუპა. თვითონ ნილ კინოკი, მისი ორი თანაშემწე, აგრეთვე ირლანდიის ლეიბორისტული პარტიის ლიდერი დიკ სპრინგი არ დაშავებულან, მსუბუქად დაშავდა კინოკის მეუღლე გლენისი.

ფაქტი * მოვლენა * კომენტარი

ᲓᲚᲔᲒᲐᲜᲓᲔᲓᲘ ᲜᲝᲛᲠᲘᲡ ᲡᲢᲣᲛᲐᲠᲘ

ᲧᲕᲔᲚᲒᲐᲜ ᲓᲐ ᲧᲝᲕᲔᲚᲗᲕᲘᲡ ᲣᲚᲐᲚᲐᲪᲝᲓ

ᲐᲜᲣ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲐᲛᲣᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲣᲠᲘ ᲡᲐᲖᲠᲣᲜᲐᲕᲘ

ᲙᲐᲠᲒᲐ ᲮᲐᲜᲘ ᲐᲚᲐᲠ ᲛᲔᲜᲐᲮᲐ ᲓᲐ ᲣᲪᲔᲑ ᲕᲔᲠᲪ ᲕᲘᲪᲐᲜᲔ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲐᲓ ᲛᲖᲘᲗ ᲒᲐᲠᲬᲣᲚᲘᲐᲜᲘ. ᲣᲤᲠᲝ ᲓᲐᲠᲩᲣᲚᲔᲑᲣᲚᲘ. ᲛᲝᲜᲔᲚ ᲐᲛᲐᲚᲐᲡ ᲛᲝᲣᲫᲔᲓᲕᲝᲓᲐ. ᲗᲥᲛᲐ ᲐᲠᲪ ᲓᲐᲜᲐᲨᲘᲠᲕᲔᲑᲘᲐ, ᲒᲣᲛᲐᲜᲘᲗ ᲛᲘᲕᲮᲕᲓᲘᲗ — ᲔᲥᲕᲡᲮᲘᲗ ᲛᲘᲮᲐ ᲜᲐᲒᲠᲐᲛᲘ ᲘᲧᲝ ᲗᲘᲗᲘᲜᲐᲗᲘᲜᲘ, ᲨᲕᲘᲐᲓᲘ, ᲨᲣᲠᲐᲮᲘ, ᲨᲐᲣᲠᲘ, ᲠᲣᲡᲣᲢᲐᲜᲘ, ᲒᲔᲯᲘ — ᲣᲤᲠᲝᲜᲘ — ᲝᲪᲘᲡ, ᲣᲛᲪᲠᲝᲜᲘ — ᲔᲥᲕᲡᲮᲘᲗ...

ᲐᲛᲯᲠᲘᲗᲐᲓ ᲮᲐᲝᲓᲐᲜ „ᲘᲡᲢᲣᲛᲠᲘ“-ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲝᲯᲐᲮᲘᲡ, ᲙᲘᲗᲮᲣ. ᲔᲗᲘᲝ�პᲘᲔᲚᲘᲡᲐᲜᲘ, ᲒᲐᲪᲘᲪᲜᲐ. ᲩᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲓᲐ ᲗᲐᲛᲐᲢᲐ — ᲮᲔᲫᲘ ᲓᲐ ᲨᲕᲘᲚᲨᲕᲘᲚᲘᲪ ᲒᲐᲕᲘᲪᲐᲜᲘ, ᲘᲡᲔ ᲠᲝᲛ, ᲣᲙᲘᲗ ᲐᲜᲘ. ᲕᲐᲠᲗᲝᲗ.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ 80-ᲘᲐᲜᲘ ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲗᲐᲒᲐᲜ ᲘᲣᲜᲘᲝᲠᲘ ᲠᲝᲛ ᲕᲘᲜᲛᲔ ᲐᲠ ᲓᲐᲡᲬᲠᲘᲤᲔᲑᲘᲗᲘ ᲐᲠᲪᲔ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 13.00 — ᲜᲐᲮᲣᲐᲓᲦᲔᲕᲘᲡ. 13.50 — ᲛᲣᲚᲢᲘᲞᲚᲘᲙᲐᲪᲘᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 14.20 — ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲚᲘᲓᲘᲠᲘ“. 16.35 — ᲛᲣᲚᲢᲤᲘᲚᲛᲘ. 15.40 — ᲡᲐᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲝᲠ ᲒᲐᲛᲝᲨᲕᲔᲑᲐ. 16.00 — ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲬᲐᲮᲜᲐᲒᲘ“. 17.15 — ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲗᲐ ᲖᲐᲥᲮᲣᲚᲘᲡ ᲐᲠᲓᲐᲓᲒᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ. ᲡᲐᲢᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲝᲠ ᲙᲘᲜᲝᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲘ „ᲪᲘᲡᲙᲐᲠᲐ“. ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲡᲐᲝᲪᲐᲠᲘ ᲐᲚᲛᲝᲩᲜᲘᲐ ᲐᲜᲣ ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲩᲕᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕᲘ ᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲔᲑᲘ“. 18.25 — ᲛᲣᲚᲢᲘᲞᲚᲘᲙᲐᲪᲘᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ. 18.35 — „ᲡᲐᲣᲜᲯᲘ“. 19.00 — „ᲐᲣᲪᲘᲝᲜᲘ“ (ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ). 20.00 — ᲛᲝᲐᲛᲑᲔ. 20.35 — ᲫᲘᲚᲘᲡᲞᲘᲠᲣᲚᲘ. 20.50 — „ᲐᲣᲪᲘᲝᲜᲘ“ (ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ ᲛᲔᲝᲠᲔ). 21.35 — „ᲩᲕᲔᲜ ᲕᲔᲫᲘᲗᲔᲗ ᲤᲘᲠᲝᲡᲛᲐᲜᲘ“ (ᲒᲐᲓᲐᲪᲔᲛᲐ ᲛᲔᲝᲗᲮᲔ). 22.00 — „ᲕᲠᲔᲛᲘᲐ“. 22.40 — ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ.

ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 12.05 — ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 13.00 — ᲜᲐᲮᲣᲐᲓᲦᲔᲕᲘᲡ. 13.50 — ᲛᲣᲚᲢᲘᲞᲚᲘᲙᲐᲪᲘᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 14.10 — ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲮᲐᲜᲓᲐᲮᲛᲘᲡᲚᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲓᲘᲡ ᲒᲐᲠᲨᲔ“. 15.40 — ᲡᲐᲢᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲝᲠ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲛᲗᲘᲡ ᲛᲔᲚᲝᲓᲘᲐ“ (ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲩᲕᲔᲜᲔᲑᲐ). 16.50 — ᲤᲘᲚᲛ-ᲡᲐᲕᲔᲥᲢᲐᲙᲚᲘ „ᲫᲚᲘᲐ ᲧᲕᲘᲗᲔᲚᲘ ᲤᲝᲗᲝᲚᲔᲑᲘᲡᲐ“. 18.00 — ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲢᲔᲚᲔᲚᲘᲖᲘᲝᲜᲘᲡ ᲒᲐᲪᲕᲚᲘᲗᲘ ᲤᲝᲜᲓᲘᲓᲐᲜ. ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲔᲑᲘᲡ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 18.45 — ᲡᲐᲑᲐᲕᲨᲕᲝ ᲤᲔᲡᲢᲘᲕᲐᲚᲘ ᲔᲕᲠᲝᲞᲐᲛᲝᲠᲘᲡᲐᲨᲘ. 19.45 — ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ. 20.00 — ᲛᲝᲐᲛᲑᲔ. 20.35 — ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲣᲠᲩᲮᲣᲚᲘ ᲡᲬᲔᲕᲘᲐ“. 21.50 — ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲡᲐᲢᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲝ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲑᲐᲚᲗᲐᲠᲣᲚᲘ ᲛᲝᲢᲘᲕᲔᲑᲘ“. 22.00 — „ᲕᲠᲔᲛᲘᲐ“.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 7.30 — „120 ᲬᲣᲗᲘ“. 9.35 — ᲙᲝᲜᲪᲔᲠᲢᲘ. 10.00 — „ᲛᲘᲰᲐᲘᲚᲝᲛ ᲚᲝᲛᲝᲜᲝᲡᲝᲕᲘ“. ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲤᲘᲚᲛᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲕᲔ ᲡᲔᲠᲘᲐ. 11.20. — ᲛᲣᲚᲢᲘᲤᲘᲚᲛᲔᲑᲘ. 11.50 — „ᲓᲐᲠᲩᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲐᲓ...“. ᲡᲐᲑᲭᲝᲣᲠᲘ ᲞᲠᲝᲖᲐ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ ᲡᲪᲔᲜᲐᲖᲔ. 13.00 — ᲑᲐᲕᲨᲕᲘᲡ ᲡᲐᲐᲗᲘ. 14.00 — „ᲔᲡ ᲘᲧᲝ... ᲘᲧᲝ...“. 14.20 — ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲒᲐᲓᲐᲮᲡᲜᲘᲚᲘ ᲮᲘᲖᲘᲗᲔᲑᲘ“. 15.15 — „ᲣᲙᲠᲐᲕᲡ ᲡᲐᲡᲣᲚᲝ ᲝᲠᲙᲘᲡᲢᲠᲘ...“. ᲒᲐᲓᲐᲪᲔᲛᲐ ᲞᲔᲠᲛᲘᲜᲓᲐᲜ. 16.35 — ᲒᲐᲓᲐᲪᲔᲛᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲙᲘᲓᲐᲜ. 17.05 — ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲢᲔᲚᲔᲤᲘᲚᲛᲘ ᲚᲔᲕ ᲢᲝᲚᲡᲢᲝᲛᲘᲖᲔ. ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲤᲘᲚᲛᲘ. 18.00 — ᲘᲛᲞᲣᲚᲡᲘᲡ. 18.45 — ᲑᲐᲕᲨᲕᲔᲑᲘᲡ ᲤᲔᲡᲢᲘᲕᲐᲚᲘ ᲔᲕᲠᲝᲞᲐᲛᲝᲠᲘᲐᲨᲘ. 19.45 — ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝᲛᲘ. 20.00 — ᲫᲚᲐᲕᲣᲤᲚᲔᲑᲐ — ᲡᲐᲑᲭᲝᲑᲡ. 20.30 — ᲡᲐᲢᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲝ ᲤᲝᲢᲝ-ᲙᲝᲜᲙᲣᲠᲡᲘ. 20.35 — „ᲛᲘᲰᲐᲘᲚᲝ ᲚᲝᲛᲝᲜᲝᲡᲝᲕᲘ“. ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲤᲘᲚᲛᲘᲡ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲡᲔᲠᲘᲐ. 22.00 — „ᲕᲠᲔᲛᲘᲐ“. 22.40 — ᲔᲡᲞᲐᲜᲣᲠᲘ ᲝᲞᲔᲠᲘᲡ ᲕᲐᲠᲙᲚᲔᲑᲘ. Მ. ᲯᲐᲑᲐᲚᲘᲐ ᲓᲐ Ხ. ᲙᲐᲠᲔᲠᲐᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲓᲘᲓ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘᲡ. ᲡᲐᲥᲔᲚᲛᲭᲘᲤᲝ ᲛᲝᲛᲦᲔᲓᲚᲝ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝ ᲡᲝᲛᲮᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐᲡᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲤᲝᲜᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲛᲔᲠᲔ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. 7.00 — ᲓᲦᲘᲡ ᲕᲐᲠᲯᲘᲨᲘ. 9.15 — „ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ-ᲞᲝᲞᲣᲚᲐᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲙᲐᲮᲘᲜᲘᲠᲘ ᲛᲐᲚᲔᲒᲘᲠᲘ“. 9.45 და 10.35 — ᲒᲐᲠᲔᲛᲝ ᲡᲐᲛᲧᲐᲠᲝ. II ᲙᲚᲐᲡᲘ. 10.05 და 12.15 — ᲤᲠᲐᲜᲒᲣᲚᲘ ᲔᲜᲐ. 10.55 — ᲡᲐᲑᲐᲕᲨᲕᲝ ᲡᲘᲐᲜᲡᲘ (2 ᲡᲔᲥᲢᲔᲛᲑᲠᲘᲡ ᲒᲐᲓᲐᲪᲔᲛᲘᲡ ᲒᲐᲛᲔᲝᲠᲔᲑᲐ). 11.35 და 12.45 — ᲛᲣᲡᲘᲙᲐ. VI ᲙᲚᲐᲡᲘ. 12.05 — ᲫᲮᲚᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ. 13.20 — ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲤᲘᲚᲛᲔᲑᲘ. 14.00 — ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ. 14.10 — ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲮᲐᲜᲓᲐᲮᲛᲘᲡᲚᲝᲑᲘᲡ ᲕᲐᲓᲘᲡ ᲒᲐᲠᲨᲔ“. 15.40 — ᲠᲘᲗᲛᲣᲚᲘ ᲢᲐᲜᲕᲐᲠᲯᲘᲨᲘ. 18.00 — ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ. 18.10 — ᲒᲐᲜᲛᲔᲝᲠᲔᲑᲘᲗᲘ ᲢᲔᲚᲔᲤᲘᲚᲛᲘᲡ ᲡᲘᲣᲟᲔᲢᲘ. I ᲡᲔᲠᲘᲐ. 19.15 — ᲙᲘᲜᲝᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ „ᲨᲝᲠᲔᲣᲚᲘ ᲐᲚᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘ“. 19.25 — ᲞᲝᲙᲘᲠ. ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘᲡ „ᲓᲘᲜᲝᲐᲜᲘ“ — ᲪᲘᲡᲯᲐ. ᲨᲣᲡᲕᲔᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. 20.05 — ᲡᲞᲝᲠᲢᲘ ᲧᲕᲔᲚᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 20.55 — „ᲫᲘᲚᲘ ᲜᲘᲑᲘᲡᲐ, ᲞᲐᲢᲐᲠᲔᲑᲘ“. 21.45 — ᲣᲙᲠᲐᲘᲜᲔ Ა. ᲤᲘᲝᲓᲝᲠᲝᲕᲘ (ᲑᲐᲚᲐᲚᲐᲘᲙᲐ) ᲓᲐ Გ. ᲡᲘᲓᲔᲚᲜᲘᲙᲝᲕᲘ (ᲒᲘᲢᲐᲠᲐ). 22.00 — „ᲕᲠᲔᲛᲘᲐ“. 22.40 — ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲣᲚᲘ ᲢᲔᲚᲔᲤᲘᲚᲛᲘ „ᲩᲔᲛᲘ ᲑᲔᲓᲘ“. I ᲡᲔᲠᲘᲐ. 23.50 — ᲘᲛᲔᲠᲘᲜᲐᲚ ᲡᲐᲮᲔᲝᲑᲐᲗᲐ ᲬᲔᲠᲝᲕᲠᲘᲡ ᲒᲐᲓᲐᲠᲩᲔᲜᲘᲡ ᲞᲠᲝᲑᲚᲔᲛᲐ ᲢᲐᲚᲦᲝᲛᲘᲡ ᲜᲐᲙᲠᲔᲚᲨᲘ. 0.20 — ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ.

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ ᲘᲜᲓᲔᲥᲡ 66434 ᲣᲤ 10481 ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲐ ᲪᲙ-ᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲛᲚᲝᲑᲘᲡ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲬᲘᲗᲔᲚᲘ ᲓᲠᲝᲨᲘᲡ ᲝᲠᲓᲔᲜᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲘ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐ, ᲚᲔᲜᲘᲜᲘᲡ Ქ. 14, ᲘᲑᲔᲭᲓᲔᲑᲐ ᲝᲣᲡᲔᲢᲘᲡᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐᲨᲘ. ᲡᲐᲒᲐᲖᲗᲝ ᲙᲝᲠᲞᲣᲡᲘ, ᲡᲝᲤᲐᲠᲐᲣᲚᲘᲡ Ქ. 12. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

ᲞᲝᲖᲘᲪᲘᲐ

ᲣᲙᲔᲗ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲒᲕᲘᲪᲜᲝᲗ!

ᲑᲝᲚᲝ ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲛᲔᲓᲠᲝᲕᲜᲘᲡ ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲘᲐᲜᲘ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲬᲕᲔᲚᲘᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲡ, ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲮᲐᲚᲮᲣᲠᲘ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲫᲔᲑᲜᲐ ᲓᲐ ᲐᲣᲪᲘᲚᲔᲑᲚᲘᲡᲐ. ᲮᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲝᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲐ ᲘᲛᲘᲡ ᲗᲥᲛᲐ, ᲠᲝᲛ ᲓᲦᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲬᲘᲜᲐᲠᲛᲔᲓᲠᲝᲕᲜᲘᲡ ᲓᲐᲮᲐᲑᲣᲚᲘ ᲣᲪᲘᲜᲝᲡ ᲒᲐᲒᲕᲘᲪᲜᲝᲗ. ᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲒᲐᲜᲐᲬᲧᲠᲘ ᲐᲠ ᲓᲐᲡᲪᲓᲔᲜᲘᲐ ᲐᲠᲪᲔ ᲛᲐᲠᲗᲝ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲚᲝᲪᲕᲔᲚᲘ ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜ ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ. ᲗᲥᲛᲐ ᲐᲠᲪ ᲓᲐᲜᲐᲨᲘᲠᲕᲔᲑᲘᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲗᲮᲠᲐᲗ, ᲠᲝᲛ ᲛᲐᲗᲘ ᲓᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜ ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ ᲓᲐᲛᲐᲡᲘᲗᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲓᲐ ᲓᲦᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲘᲐᲜ